Prof. Leonte Violeta

Prof. Lupu Adelina

Prof. Manea Cristina

Rolul jocului în socializarea preșcolarului

Lucrare de cercetare

Buzău

2025

Summary

The problem addressed in this research paper - "The Role of Play in preschool socialization" - emerges from the fact that it is necessary to highlight the role of play in preschool. I believe that this is a crucial element in the child's development, it is a spontaneous, creative, pleasant activity that helps the preschooler to develop harmoniously, on all levels.

This paper is structured in three chapters. The first two chapters address a series of theoretical aspects regarding play and socialization, and in the third chapter, I have created a collection of games through which the socialization of preschoolers is achieved.

In chapter I, entitled "Play - means of Socialization of Children in Kindergarten", I presented several definitions of the notion of play, I pointed out some psychological aspects of it in the preschool child. In the continuation of the completion of the entire chapter, we addressed the most well-known theories of the game, several types of its classifications, and also the most important functions that the game performs. At the end of the chapter, I paid attention to the implications that play can have in the socialization of preschoolers.

Chapter II - "Socialization through the Play of Preschool Children", started with the definition and description of the concept of socialization, then I continued with the presentation of the importance and the functions that this targeted concept has to fulfill. Throughout the content of this chapter, I have emphasized the specificity of socialization in preschool children, as well as the social relationships that determine their cognitive development. In concluding the chapter, I reached the basis of the research work, that is, the object and purpose of this work, namely, through which activities children socialize in kindergarten, emphasizing play.

As part of the applied part of the pedagogical research work, I chose to create a "Collection of games through which the socialization of preschoolers is achieved". For example, I started this task by gathering some information about the didactic structure of the game. After its presentation, we continued with the design of some examples of games aimed at aspects of socialization, such as: acquiring politeness formulas, practicing civilized behavior norms, educating respect for rules and developing a sense of cooperation, developing the ability to cooperate and collaborate to achieve the desired result, the formation of the ability to establish contact with colleagues, the development of the ability to listen to each other, etc. So, pursuing these goals, we developed 20 games that we can play in the group, together with preschoolers.

Therefore, the present paper demonstrates the importance of play at this early age and the role it plays in the socialization of kindergarten children.

Cuprins

Introducere **4**

Capitolul I. Jocul- mijloc de socializare a copiilor în grădiniță **6**

I.1. Jocul- activitatea de bază a copilului în grădiniță. Aspecte psihologice privind jocul. 6

I.2. Teorii ale jocului 8

I.3. Clasificarea jocurilor 13

I.4. Funcțiile jocului 18

I.5. Implicațiile jocului în socializarea preșcolarului 20

Capitolul II- Socializarea prin joc a copiilor preșcolari **23**

II.1. Conceptul de socializare- definire și descriere 23

II.2. Importanța și funcțiile socializării 25

II.3. Specificul socializării la copilul preșcolar 27

II.4. Relațiile sociale și dezvoltarea cognitivă a preșcolarului 29

II.5. Activitățile de socializare din grădinița de copii 31

CULEGERE DE JOCURI PRIN CARE SE REALIZEAZĂ SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR **36**

Concluzii **52**

Bibliografie **54**

Webografie **55**

Introducere

Grădinița este una dintre treptele cele mai importante din viața copilului, deoarece îi oferă acestuia posibilitatea de a se descoperi pe sine și pe cei din jurul său, în cele din urmă socializând. Perioada preșcolară este deosebit de importantă pentru dezvoltarea copilului, acesta intrând pas cu pas în perioada cunoașterii.

După cum se știe foarte bine, jocul este principala formă de activitate din viața preșcolarului, prin care învață, se dezvoltă și se exprimă, fiind o acțiune preferată și adecvată vâstei sale timpurii. Jocul atinge un stadiu superior, deoarece satisface în cel mai înalt grad nevoia de mișcare și de acțiune a preșcolarului și îl ajută pe individ să-și îmbogățească viața personală, prin stabilirea unor relații cu ceilalți copii din grupă, prin exersarea unor abilități de comunicare, de interacțiune socială, dar și rezvolvarea unor situații- problemă.

Jocul are un rol crucial în socializarea preșcolarilor, deoarece această perioadă a vieții este esențială pentru dezvoltarea socio-emoțională și cognitivă a copilului. Prin intermediul jocului, copiii învață să interacționeze cu alți copii și cu adulții, să își dezvolte abilitățile de comunicare și să își dezvolte empatia și înțelegerea socială. În principal, jocurile de rol sunt deosebit de importante în socializarea preșcolarilor, deoarece le permit copiilor să își dezvolte abilitățile de comunicare și să își exerseze rolurile sociale. Prin intermediul jocurilor de rol, copiii pot învăța să își împartă jucăriile, să se joace împreună și să se ajute unul pe altul. Pe de altă parte, jocul în grup poate ajuta la dezvoltarea abilităților sociale și la crearea unui sentiment de apartenență la grup. Prin intermediul jocului în grup, copiii învață să colaboreze, să înțeleagă și să respecte punctele de vedere ale altora și să își dezvolte empatia.

Statutul pe care îl dețin, acela de cadru didactic în învățământul preșcolar, consider că îmi oferă posibilitatea să vizualizez în perspectivă și în detaliu aspecte ale socializării copilului prin joc, ce fel de jocuri se pot desfășura pentru a atinge această latură și cum anume se pot organiza în grădiniță.

Decizia mea, în ceea ce privește alegerea acestei teme de cercetare, izvorăște din dorința de a găsi cât mai multe variante și tipuri de jocuri, în cadrul cărora preșcolarii să poată socializa. De pildă, în grădiniță, acest lucru constituie un obiectiv, chiar o competență, care trebuie atinsă cu simț de răspundere. Copilul vine la grădiniță să comunice cu ceilalți, să-și facă prieteni, să se dezvolte armonios din toate punctele de vedere. Astfel că, este necesar să creăm un cadru care privilegiază socializarea dintre copii.

De asemenea, întreaga lucrare se bazează pe lucruri concrete, întrucât se pornește de la o paradigmă clară, aceea că <<Jocul este activitatea fundamentală în educația timpurie.>> Pe de altă parte, doresc să găsesc, să creez cât mai multe jocuri pentru cei mici, care să pună accent pe socializarea dintre ei, lucru extrem de important în această perioadă. Fără doar și poate, jocul din grădiniță implică socializare și comunicare între preșcolari.

Eficiența și pertinența acestei lucrări rezidă din faptul că abordează o temă ușor de pus în practică, inovatoare și creativă, întrucât poți folosi jocuri deja create sau poți inventa jocuri diverse care să implice socializare.

Însă, nu este de ajuns să subliniem doar importanța și pertinența acestei teme de cercetare, ci și să ne adresăm câteva întrebări al căror răspuns poate constitui rezultatul final al prezentei lucrări. Astfel, ne putem întreba: ”Este jocul activitatea care pune accent pe socializare?”, ”Oare putem crea jocuri bazate pe aspecte ale socializării copiilor?”, ”Socializarea este o competență care poate fi atinsă prin joc, la vârsta timpurie a preșcolarității?”, ”Pe lângă joc, putem dezvolta această abilitate și prin alte activități?”.

Așadar, răspunsurile la aceste întrebări le putem sustrage cu ușurință din capitolele ce urmează a fi prezentate în conținutul lucrării realizate.

Capitolul I. Jocul- mijloc de socializare a copiilor în grădiniță

I.1. Jocul- activitatea de bază a copilului în grădiniță. Aspecte psihologice privind jocul.

Grădinița reprezintă, în zilele noastre, cea de-a doua instituție care are un rol extrem de important în dezvoltarea armonioasă a copilului de vârstă preșcolară. Preșcolaritatea constituie perioada de temelie, în ceea ce privește viitoarea personalitate a individului, astfel atribuindu-se grădiniţei un rol formativ.

După cum menționează și Emil Verza, împreună cu F. E. Verza, ”perioada preșcolară se caracterizează printr-o dezvoltare complexă și interesantă a individului, cu influențe asupra evoluției biopsihice ulterioare”. (Verza, E., Verza, F., E., 2000, p. 91)

De subliniat este și faptul că, învățământul preșcolar pune bazele necesare pregătirii copilului pentru școală. Astfel că, intrând într-o colectivitate, copilul este nevoit să se adapteze la cerințele mediului, să-și depășească anumite limite, să asimileze și să adopte anumite comportamente care au la bază ”norme sociale riguroase cu efect nemijlocit pentru socializarea copilului”. (*Ibidem*, p. 92)

După cum se știe foarte bine, jocul este principala formă de activitate din grădiniță, prin care copilul învață, se dezvoltă și se exprimă, fiind o activitate preferată și adecvată vârstei preșcolarității. Prin joc, copilul utilizează diverse cunoștințe, se implică afectiv, se descoperă pe sine și pe cei din jurul său. Treptat, jocul devine activitatea de bază a copilului, deoarece satisface în cel mai înalt grad nevoia de mișcare și de acțiune a preșcolarului, oferindu-i posibilitatea de a explora, de a-și însuși realitatea ce îl înconjoară.

Pe de altă parte, este necesar să menționăm că jocul reprezintă și o metodă activ-participativă care îl implică în mod direct pe preșcolar în procesul propriu de instruire. Iuliana Barna susține faptul că ”individul, prin joc, devine un subiect activ al propriei formări și învață să respecte regulile în diferite contexte sociale”. (Barna *apud* Anghelache, V., 2017, p. 85)

În Dicționarul de Pedagogie, Schaub H. și Zanke K.G. definesc jocul ca ”activitatea spontană, independentă, motivată intrinsec, însoțită de plăcere și fantezie, care se desfășoară după anumite reguli”. (2001, p. 159)

În literatura de specialitate, s-a accentuat ideea că jocul este modalitatea prin care un individ realizează trecerea de la joc la muncă sau de la joc la asimilarea unor cunoștințe (învățarea didactică).

Pentru Ioan Cerghit, jocul înseamnă ”o activitate fizică sau mentală, spontană sau urmărită prin ea însăși, fără utilitate imediată, generatoare de distracție, de plăcere, de reconfortare”. (2006, p. 263)

Tot Cerghit afirmă că jocul este ”o acțiune specifică, încărcată de sensuri și tensiuni, întotdeauna desfășurată după reguli acceptate de bunăvoie și în afara sferei utilității sau necesității materiale, însoțită de simțăminte de înălțare și de încordare, de voioșie și destindere”. (*apud* Huizinga, J., 1977, p. 262)

De pildă, din definițiile prezentate mai sus, putem deduce faptul că, jocul este activitatea ludică care vine la pachet cu o încărcătură emoțională extrem de complexă. O mare parte din autori, consideră că jocul este activitatea sponană și naturală la care ia parte copilul, o activitate care îi aduce satisfacții și bucurie. Psihologul olandez F. Buytendijk, analizează etimologic cuvântul „joc” și ajunge la concluzia că acesta din urmă reprezintă ”o mișcare încolo și încoace, spontaneitate și libertate, bucuria și amuzament”. (*apud* Elkonim, D., B., 1980, p. 14)

De asemenea, pentru J. Chateau, ”aproape orice activitate este joc”, iar pentru Ed. Claparede, ”jocul este munca, este binele, este datoria, este idealul vieții, este singura atmosferă în care ființa sa psihologică poate să respire și, în consecință, să acționeze”. (*apud* Anghelache, V., 2017, p. 86)

Tot în literatura de specialitate, A.N. Leontiev apreciază jocul ca fiind ”o formă principală de activitate, de exprimare a vieții psihice la vârsta preșcolară și care conduce la dezvoltarea principalelor coordonate ale personalității”. (*apud* Verza, E., Verza, F., E., 2000)

Peter Grey, un expert cunoscut pentru analiza dezvoltării copilului, caracterizează jocul ca având următoarele aspecte:

- ”Jocul este ales din propria inițiativă și autodirecționat;
- Jocul este o activitate în care mijloacele sunt mai prețuite decât finalitățile;
- Jocul are o structură și niște reguli care nu sunt dictate de o necesitate fizică, ci emană din mintea jucătorilor;
- Jocul implică o dispoziție activă, alertă, dar lipsită de stres” (Grey, P., 2013, p. 199)

Pe de altă parte, jocul este și o activitate voluntară, autodeterminantă, care pune în evidență experiența de zi cu zi. În cadrul jocului, prin procesul de interacțiune, ”au loc anumite procese de învățare, importante pentru dezvoltarea socială, cognitivă și psihomotorie. Jocul pleacă de la ideea că are un scop, dar este deschis modificărilor, finalul său fiind imprevizibil”.(Schaub, H., Zanke, K., G., 2001, p. 159)

De pildă, urmând exemplul autorilor mai sus menționați, Golu F. susține faptul că jocul ajută la dezvoltarea cognitivă, fizică, socială și emoțională a personalității individului, întrucât ”formează, dezvoltă și restructurează întreaga viață psihică a copilului. Jucându-se cu obiectele,

copiii își dezvoltă percepțiile de formă, mărime, culoare, greutate; își formează capacitatea de observare, ca formă complexă și superioară a percepției". (2009, p.37)

Concret, prin joc, copilul preșcolar realizează o serie de achiziții, precum: autocontrolul emoțional, îmbogățirea vocabularului și dezvoltarea limbajului, gândirea, motricitatea fină și grosieră, ascultarea activă, capacitatea de concentrare, receptivitatea, toate acestea dezvoltându-i decisiv personalitatea deplină.

Deoarece la vârsta preșcolarității, copilul își petrece majoritatea timpului utilizând jocul sub diferite forme, este evidentă importanța pe care o acordăm caracteristicilor definitorii ale acestuia. Deci, analizând și studiind întreaga literatură de specialitate, ajungem la concluzii referitoare la joc, precum:

- "jocul este o activitate distractivă și stimulativă care implică curiozitate, imaginație creatoare, creativitate și optimism;
- jocul presupune manipulare de obiecte (material intuitiv), de cele mai multe ori foarte atractive pentru cei mici;
- jocul presupune rezolvare de probleme; (Albulescu, I., Catalano, H., 2019, p.p. 281-282)

Așadar, putem afirma faptul că jocul, prin toate caracteristicile sale, ramăne activitatea fundamentală din grădiniță, pentru vârsta preșcolară, desfășurat de bunăvoie, care are o serie de valențe formative, însă "cu finalități diferite, date de vârstă, de personalitate și de etosul cultural al fiecărui individ agrenat în joc". (*Ibidem,* p.p. 281-282)

I.2. Teorii ale jocului

Pentru conceperea unei teorii ample despre joc, au contribuit punctele de vedere ale unor pedagogi din trecut, care au fost analizate și dezvoltate ulterior de alți psihologi și pedagogi, acordând atenție naturii și rolului jocului în dezvoltarea psihică a individului.

Subotnicu Sorina, în articolul său, menționează faptul că, "jocul a fost și este considerat tipul fundamental de activitate a copilului preșcolar, toți marii pedagogi și psihologi recunoscând rolul benefic al acestuia, căutând să dea o explicație, astfel, constituindu-se adevărate teorii despre joc." (https://zdocs.ro/doc/teorii-ale-jocului-mpvyd33wwjp3)

Analizând literatura de specialitate, am selectat o serie de teorii care au stat la baza dezvoltării jocului. Unul dintre pedagogi este K.D. Ușinski, care a definit jocul ca fiind o activitate liberă, în cadrul căreia copilul își dezvoltă capacitățile creatoare și învață să-și identifice posibilitățile sale. Chifan Maria, în articolul ei, menționează că "același pedagog a mai arătat că pentru a fi atractiv, pentru a trezi interesul, jocul trebuie să fie original, să fie creat de

copilul însuși". ("Jocul- activitatea fundamentală a procesului intructiv-educativ", în Revista Concursurile Comper) Deci, acest pedagog, prin teoria sa, vrea să ne arate faptul că numai jocul creat din imaginația copilului este accesibil lui și devine atractiv, toate acestea contribuind la dezvoltarea psihică a individului.

Un alt pedagog important este P.H. Leshaft, elaborează o *teorie a imitației*, în care susține faptul că, jocurile au un loc important în viața copilui, iar tot ceea ce se exersează, duce la dezvoltare și desăvârșire, iar "ce nu se exersează decade", așa cum menționează Maria Chifan în articolul său. (Chifan, M., în Revista Concursurile Comper) Deci, copilul ajunge să repete și să reproducă, în cadrul jocurilor pe care le desfășoară, tot ceea ce îl înconjoară. Leshaft este de aceeași părere și subliniază în teoria sa, că acest proces duce la activități uniforme, stabile, care pot genera o plictiseală apăsătoare.

Stanley Hall elaborează și el o teorie asemănătoare cu cea a lui Leshaft, *teoria repetițiunii*, în care subliniază că jocul ar fi o repetare a instinctelor și formelor de viață primitive.

Frederich Frobel a creat o teorie interesantă despre joc, punând accentul pe faptul că, individul își manifestă dorința de mișcare, de acțiune, se desfășoară liber, spontan, punând în valoare "toate resursele sale fizice și sufletești". (https://zdocs.ro/doc/teorii-ale-jocului-mpvyd33wwjp3)

K. Buhler susține *teoria satisfacerii funcționale*, în cadrul căreia menționează că, în desfășurarea jocului, apare un raport "care delimitează pe de o parte, plăcerea- desfătarea, iar pe de altă parte, bucuria anticipării rezultatului activității." (*apud* Elkonim, D., B., 1980, p. 78) Astfel că, el vrea să arate că această satisfacție funcțională din cadrul jocului constituie "un motiv în numele căruia se produce activitatea ludică și un mecanism intern care îi asigură repetabilitate". (*Ibidem*, p. 79)

Psihologul A. Adler alege și el să aprecieze jocul, prin prisma unei teorii care evidențiază "sentimentul de neputință și dependență". (Adler *apud* Elkonim, D., B, 1980, p. 114) Deci, în concepția sa jocul capătă o notă de inferioritate, prin care copilul exprimă incapacitatea de afirmare.

În concepția unui alt teoretician, K. Gross, care elaborează *teoria exersării sau a atutoeducării*, jocul devine un exercițiu de pregătire a individului pentru viața de adult, prin faptul că se transformă într-un mijloc de exersare a predispozițiilor, în scopul maturizării acestuia din urmă. Din această explicație oferită, ne dăm seama că acest autor compară jocul copilului cu cel al animalelor, "biologizând esența socială a jocului". (*apud* Chifan, M., "Jocul- activitatea fundamentală a procesului intructiv-educativ ", în Revista Concursurile Comper, p. 3)

Autorul Elkonim precizează în lucrarea sa, tezele de la care ar fi plecat K. Gross, în conceperea unei teorii despre joc și anume, faptul că ”fiecare ființă vie dispune de predispoziții ereditare, care conferă comportamentului un scop”; la ființele superioare, în special la om, reacțiile înnăscute nu sunt suficiente pentru rezolvarea unor situații problemă din viață; individul nu se poate întreține singur, părinții fiind cei care îi oferă ajutor; perioada copilărei îi oferă individului o serie de achiziții ”trebuincioase vieții”; elaborarea adaptărilor, ce se datoarează tot copilăriei, își pun amprenta în prezentarea acestei teorii, iar această cale prin care se elaborează adaptările ”cu ajutorul tendințelor înnăscute ale omului de a imita”, realizează împreună o legătură strânsă cu deprinderile altei generații. În final, Gross ajunge la o concluzie și anume, ”acolo unde individul, în dezvoltare manifestă, consolidează și dezvoltă aptitudinile sale dintr-un impuls lăuntric propriu lipsit de orice scop exterior, acolo avem de-a face cu cele mai primitive fenomene ale jocului”. (Gross, K. *apud* Eloknim, D., B., 1980, p. 72)

În finalul teoriei, Gross observă necesitatea și importanța jocului, menționând că ” dezvoltarea capacității de adaptare la o problematică de viață constituie țelul principal al copilăriei noastre, în acest lanț astfel orientat de fenomene, locul cel mai proeminent revine jocului”. (*Ibidem*) Cu alte cuvinte, după spusele autorului de mai sus, jocul reprezintă un mijloc de facilitare a trecerii preșcolarului de la activitatea de învățare la cea de joc. Joaca, reprezintă pentru copil o activitate plină de valoare, deoarece copilul se implică activ în astfel de activități și depune efort în activitatea respectivă.

În continuare, se afirmă F. Buytendijk, care concepe o teorie opusă ideilor lui K. Gross. El susține că jocul reprezintă activitatea de bază a copilului din copilărie: ”ființa se joacă pentru că este tânără”. (Buytendijk *apud* Elkonim, D., B., 1980, p. 82) Buytendijk precizează că jocul înseamnă ”de-a ceva”, adică nu este doar o acțiune care implică sentimentul de plăcere. Eloknim menționează cuvintele lui Buytendijk și anume: ”Numai obiectele care implică joaca copilului, cu care care se joacă, pot fi obiecte de joc”. (*Ibidem,* p. 84) Așadar, pentru acest teoretician, jocul nu înseamnă utilizarea instinctelor, ci lucrurile pe care le au în comun individul și jocul desfășurat. Asfel că, el ajunge la o concluzie hotărâtoare, aceea că jocul se poate desfășura doar cu obiecte ”care determină reacția de orientare” și implică anumite elemente de noutate. (*Ibidem,* p. 87)

H. Spencer este cel care lansează *teoria surplusului de energie*, conform căreia copilul, prin joc, își consumă acest surplus. Însă, autoarea Gabriela Kelemen precizează că această teorie s-a dovedit a nu fi valabilă, întrucât ”individul se poate juca și atunci când este obosit sau bolnav.” (2014, p. 152)

S. Freud pune bazele unei teorii despre joc, cu referință la ”tendințele refulate”. El conferă jocului funcția de exprimare a individului, adică ”își satisfice aceste trăiri”, mai sus menționate; prin joc, copilul își manifestă emoțiile. Tot autoarea Kelemen G., afirmă în lucrarea sa că, prin joc, subiectul explorează și își controlează emoțiile și sentimentele, se exterioarizează, iar, în final, jocul poate să devină ”un mecanism de apărare împotriva problemelor și o modalitate de control a realității prin comportamentul ludic”. (2014, p. 152) Deci, jocul ocupă un rol și are o funcție importantă în viața individului.

Maria Montessori vine și ea cu câteva aspecte pozitive, privind jocul și consideră că, acesta din urmă prezintă anumite valențe formative pentru dezvoltarea individului, însă ea susține că se insistă doar pe ”exersarea organelor de simț și mai puțin pe dezvoltarea aspectelor intelectual- creative ale jocului. (Maria Montessori *apud* Kelemen, G., 2014, p. 153)

Teoria lui Ed. Claparede își are originea în teoria exercițiului pregătitor, teoria biologică a lui K. Gross. Acest autor subliniază și el că jocul nu exersează instincte, ci doar ”funcții motrice și mintale”. Astfel că, jocul capătă un anumit ”grad de dezvoltare organică” și ajunge să fie reprezentat ca un ”agent de dezvoltare și expansiune a personalității în devenire”. (*Ibidem,* p. 153) De pildă, Claparede acordă jocului, prin teoria sa, o importantă implicare a activității mentale.

Teoreticianul J. Chateau își pune și el amprenta în explicarea activității de joc, considerând că acesta determină un anumit comportament ludic care, la rândul său, declanșează formarea personalității. Gabriela Kelemen (2014, p.153) relatează părerea lui J. Chateau, aceea că ”jocul reprezintă o activitate în care copilul își formează atitudini, își interiorizează reguli de viață și își formează profilul moral”. Astfel că, acest teoretician vede în activitatea de joc: reguli, ordine și disciplină în cadrul grupului, iar pe lângă acestea, Chifan Maria menționează în articolul său și ”formele de joc, specificitatea grupurilor de joc pe vârste și genuri”. (în Revista Concursurile Comper)

J. Piaget contribuie și el la conceperea unei teorii referitoare la joc, în cadrul căreia pune accentul pe dezvoltarea intelectuală a individului. El a realizat o legătură între joc și dezvoltarea gândirii, de unde a dedus că ”nivelul de dezvoltare este susținut de activitățile de joc”. (*Ibidem,* 2014, p. 154)

În teoria sa, Piaget motivează că, jocul înseamnă adaptare, deoarece subiectul ”încearcă să înțeleagă lumea din jur și să o schimbe pentru a corespunde propriei înțelegeri și experiențe”. (*Ibidem,* p. 154) Astfel că, el vrea să sublinieze funcția de adaptare pe care o are jocul și care se realizează prin cele două procese: asimilare și acomodare. ”Asimilarea realului la eu și acomodarea prin imitație”, fac ca jocul să dobândească ”un caracter reactiv, dar și creativ”, iar

echilibrarea acestor procese se realizează cu implicarea gândirii, deci pe baza inteligenței. (*Ibidem*, p. 154)

În teoretizarea mult mai actuală a jocului s-au remarcat și autori precum: Erikson, care afirmă că, ”jocul copilului este forma infantilă a abilității umane de a face față experienței prin crearea situațiilor model și de a domina realitatea prin experimentare și planificare”. El vrea să spună că adultul creează o activitate ludică, prin care oferă un model copilului, ajutându-l să experimenteze. (Erikson *apud* Kelemen, G., p. 154)

Alături de Erikson, la scurt timp, Vîgotski vorbește și el despre joc, ca fiind un factor principal care determină dezvoltarea generală a individului. El este cel care a creat *teoria zonei maximei dezvoltări*, în cadrul căreia susține că prin joc ”se amplifică zona de dezvoltare proximală, unde copilul poate opera la un nivel superior vârstei sale normale”, iar când se realizează evaluarea nivelului de dezvoltare a copilului, la un moment dat, se observă că apare o diferență între ”nivelul de activitate obținut în timpul jocului și cel al comportamentului uzual”. (*Ibidem*, p. 154)

În 1976, își face apariția Bruner și consideră că jocul reprezintă ”modalitatea principală de dezvoltare a deprinderilor psihice și fizice ale copilului”. (Bruner *apud* Kelemen, G., 2014, p. 154) El enumeră o serie de roluri pe care le îndeplinește jocul în viața individului, cum ar fi: copilul își îmbunătățește potențialul de învățare, îi crește motivația pentru învățare, este pus în diverse experiențe de viață, astfel experimentând. În cele din urmă, Bruner menționează că jocul ajută și la rezolvarea unor situații problemă, dar și la ”înțelegerea modului de utilizare a instrumentelor din viața cotidiană”. (*Ibidem*, p. 154)

Cel mai de actualitate teoretician este Krauss, care a identificat împreună cu alți specialiști alte teorii legate de joc, unele fiind asemănătoare cu cele prezentate mai sus. De pildă, regăsim *teoria eliberării de energie*, *teoria instinctului de joc*, *teoria exercițiului*, *teoria recreării*, *teoria satisfacerii aparente*, *teoria expansiunii eu-lui* și *teoria dezvoltării creativității*. (*Ibidem*, p. 155)

Așadar, toate aceste teorii prezentate constituie baza conceptului de joc- activitatea ludică a unui individ. Prin intermediul lor, se accentuează ideea conform căreia, jocul este parte integrantă în formarea personalității copilului. Astfel că, jocul pornește de la un consum de energie, ajungând la un rezultat, acela că individul acumulează experiențe noi și are loc o dezvoltare generală a acestuia.

I.3. Clasificarea jocurilor

În literatura de specialitate, o serie de autori au identificat și categorizat mai multe tipuri de jocuri, în funcție de diferite criterii. Astfel, K. Gross (*apud* Șchiopu U., Verza, E., 1976) împarte jocul în următoarele categorii:

- ”jocuri de experimentare;
- jocuri de funcții generale;
- jocuri senzoriale;
- jocuri motorii;
- jocuri intelectuale;
- jocuri afective;
- jocuri de voință”.

De asemenea, Ouérat (*apud* Niculescu, M., N., 2007, p. 30) menționează trei tipuri de jocuri, astfel:

- ”jocuri cu caracter ereditar;
- jocuri de imitație;
- jocuri de imaginație”.

Psihologul W. Stern distinge și el două categorii de jocuri:

- ”jocuri individuale;
- jocuri sociale”. (*apud* Niculescu, M., N., 2007, p. 31)

Ulterior, contribuie și Ch. Buhler în crearea unei tipologii de jocuri, obținând următoarea categorizare:

- ”jocuri funcționale (senzorio- motorii);
- jocuri de ficțiune și iluzie;
- jocuri receptive;
- jocuri de construcții;
- jocuri colective”. (*apud* Niculescu, M., N., 2007, p. 31)

În lucrarea ”Sinteze de pedagogie preșcolară” (Gabriela Kelemen, 2014, p. 158), autoarea prezintă o clasificare a jocurilor după Gilsdorf și Kistner, astfel:

- ”jocuri de stabilire a relațiilor prietenești;
- jocuri de mișcare;
- jocuri de percepere;
- jocuri de încredere;
- jocuri de cooperare;

- jocuri de aventură”.

Claparède (*apud* Anghelache, V., 2017, p. 90) ordonează și el jocurile în funcție de două crieterii:

a) ”Jocuri cu funcții generale:
    - jocuri senzoriale;
    - jocuri motorii;
    - jocuri psihice.
b) Jocuri privind funcțiunile speciale:
    - jocuri de luptă;
    - jocuri de vânătoare;
    - jocuri speciale;
    - jocuri familiale;
    - jocuri de imitație.”

Psihologul cunoscut, J. Piaget, delimitează următoarele categorii de joc:

- ”jocul exercițiu;
- jocul simbolic;
- jocul cu reguli”. (*apud* Anghelache, V., 2017, p. 90)

Privind dintr-o altă perspectivă, Ioan Cerghit, împreună cu Neacșu și Salade (*apud* Cristea, S., 1998) concep o clasificare a jocurilor pe criterii pedagogice, diferențiind următoarele tipuri:

a) ”După obiectivele prioritare:
    - jocuri senzoriale;
    - jocuri de observare;
    - jocuri de dezvoltare a limbajului;
    - jocuri de stimulare a cunoașterii interactive.
b) După conținutul instruirii:
    - jocuri matematice;
    - jocuri muzicale;
    - jocuri sportive;
    - jocuri literar- lingvistice;
c) După forma de exprimare:
    - jocuri simbolice;
    - jocuri de orientare;

- jocuri de sensibilizare;
- jocuri conceptuale;
- jocuri- ghicitori;
- jocuri de cuvinte încrucișate.

d) După resursele folosite:
- jocuri materiale;
- jocuri orale;
- jocuri pe bază de întrebări;
- jocuri pe bază de fișe individuale;
- jocuri pe calculator.

e) După regulile instituite:
- jocuri cu reguli transmise prin tradiție;
- jocuri cu reguli inventate;
- jocuri spontane;
- jocuri protocolare.

f) După competențele psihologice stimulate:
- jocuri de mișcare;
- jocuri de observație;
- jocuri de imaginație;
- jocuri de atenție;
- jocuri de memorie;
- jocuri de gândire;
- jocuri de limbaj;
- jocuri de creație".

Autoarea Angelica Hobjilă elaborează și ea o clasificare a jocurilor, după următoarele criterii:

a) "Prin prisma raportării la nivelul comunicării:
- jocuri didactice verbale orale/ scrise;
- jocuri didactice nonverbale;
- jocuri didactice mixte.

b) După gradul de complexitate mentală/ acțională:
- jocuri simbolice;
- jocuri cu reguli.

c) Din perspectiva valorii funcționale în cadrul demersului instructiv- educativ:
    - jocuri didactice de descoperire de noi experiențe;
    - jocuri didactice de captare a atenției;
    - jocuri didactice de raportare la conținuturi anterioare.

d) În funcție de utilizarea materialului didactic:
    - jocuri didactice cu material didactic/ jocuri intuitive;
    - jocuri didactice fără material didactic.

e) După tipul de unitate științifică de conținut;
    - jocuri didactice de cumunicare;
    - jocuri didactice lingvistice;
    - jocuri didactice literare.

f) După consolidarea deprinderilor de coordonare psihomotrică și ritmică:
    - joc de cânt;
    - joc-exercițiu;
    - joc ritmic.

g) Dup gradul de implicare a cadrului didactic:
    - jocuri didactice dirijate;
    - jocuri didactice semidirijate". (*apud* Anghelache, V., 2017, p. 92)

Una dintre cele mai complexe taxonomii a jocurilor a fost realizată de Hristu Barbu, Eugenia Popescu și Filofteia Șerban, astfel:

a) "Categorii de jocuri rezultate prin diviziune:
    - jocuri simbolice;
    - jocuri cu reguli.

b) Categorii de jocuri rezultate din enumerare:
    - jocuri de manipulare;
    - jocuri imitative;
    - jocuri de conviețuire socială;
    - jocuri de construcție;
    - jocuri- dramatizări;
    - jocuri motrice simple;
    - jocuri motrice complexe;
    - jocuri de expresie afectivă;
    - jocuri senzoriale;

- jocuri intelectuale". (*apud* Albulescu, I., Catalano, H., 2019, p.p. 288-289)

În "Dicționarul de pedagogie" (Schaub, H., Zenke, K., G., 2001, p. 159) se prezintă o altă clasificare a jocurilor, astfel:

a) "După vârstă, scopuri, obiective:
   - joc exercițiu;
   - joc de construcție;
   - joc fictiv/ simbolic;
   - joc de mișcare;
   - joc liber;
   - joc de rol;
   - joc de interacțiune;
   - joc cu reguli;
   - joc sportiv;
   - joc strategic și de gândire;
   - joc scenic".

Pe lângă aceste categorizări ale jocului, realizate de diferiți autori, în literatura de specialitate, întâlnim și alte clasificări, precum:

a) "jocuri de relaxare;
b) jocuri de exprimare;
c) jocuri de interacțiune;
d) jocuri cu roluri". (Kelemen, G., 2014, p. 158)

O altă clasificare ce se regăsește în lucrarea autoarei Gabriela Kelemen este și următoarea:

1. "jocuri simbolice primare:
   - jocuri de manipulare;
   - jocuri imitative.
2. jocuri simbolice evoluate:
   - jocuri cu subiecte din viața cotidiană;
   - jocuri cu reguli". (*Ibidem*, p.p. 158-159)

Aceste tipologii ale jocului, pot fi desfășurate atât în mod liber, cât și sub acțiunea condusă și stimulată de către cadrul didactic, deoarece prin joc, copilul își dezvoltă atenția, creativitatea, socializarea, dar și voința. De cele mai multe ori, jocul este privit și ca o acțiune

modelatoare, dacă luăm în calcul și funcția terapeutică pe care o are, acesta determinând obținerea de rezultate pozitive și durabile, fiind generatorul starii de bine a copilului.

I.4. Funcțiile jocului

Jocul ca activitate instructiv-educativă, specifică vârstei timpurii, fie el de dezvoltare a vorbirii, joc matematic, joc de orientare ori joc de rol, influențează în mod pozitiv dezvoltarea copilului ”pe plan intelectual, social, moral, afectiv, estetic și volițional”. (Anghelache, V., 2017, p. 87)

De pildă, cercetătorii au observat și au realizat studii asupra jocului, punând în evidență faptul că acesta îndeplinește mai multe funcții. În concepția lui Jean Piaget (*apud* Anghelache, V., 2017, p. 87), funcțiile jocului sunt următoarele:

- ”*Funcția de adaptare*- se manifestă prin intermediul a două coordonate:

  a) asimilarea realității fizice și sociale la ”eu”, și încorporarea cunoștințelor noi de către individ;

  b) acomodarea prin imitație a ”eu-lui,, la realitate, modificându-se astfel modalitatea existentă de încorporare a cunoștințelor noi.

  Adaptarea realizată prin intermediul jocului este ”este un proces reactiv și creativ, care implică inteligența individului”. Astfel, putem afirma că un copil este inteligent când are capacitatea de a înțelege o noțiune nouă, prin raportarea la cunoștințele anterioare pe care le posedă, reușind să realizeze anumite conexiuni pentru a rezvolva situația- problemă.

- *Funcția formativă*- aduce jocului un rol extrem de important în ceea ce privește dezvolarea amplă a copilului, în planul cognitiv, afectiv- emoțional, psihomotor, dar și în planul personalității. Concret, atunci când copilul este implicat în desfășurarea unui joc, el își dezvoltă, de exemplu, percepții și reprezentări despre formă, mărime, culoare, grosime, lungime etc, își poate forma capacități de analiză, sinteză, observare etc, iar în cele din urmă, se pune accentul pe socializarea și dezvoltarea afectivă a copilului.

  Jean Piaget subliniază faptul că, jocul are mai multe funcții formative, precum: stimularea funcțiilor intelectuale, modelarea proceselor afectiv- motivaționale, implicarea intensă a laturii voluționale, fiind socilitată de joc, cultivarea funcției de comunicare, iar la afinele demersului, activitatea ludică generează importante compensații psihice în viața individului.

- *Funcția informativă*- susține că, în cadrul jocului, copilul operează cu informații, sub formă de noțiuni, concepte, toate acestea contribuind la înțelegerea realității de către individ.
- *Funcția cathartică*- este o funcție ce se referă la descărcarea energetică și rezolvarea unor conflicte afective din viața copilului. De pildă, prin joc, acesta se poate descărca de tensiunile nervoase, se eliberează emoțional de orice trăire inhibată care îl macină, îi crează un discomfort. În mod concret, copilul exercită anumite acțiuni asupra obiectelor din joc, acțiuni care l-au marcat pe el anterior, astfel reușind să treacă peste momentele mai puțin plăcute, din perspectivă emoțională.
- *Funcția de socializare*- subliniază nevoia copilului de a se acomoda cu ceilalți, de a relaționa cu cei din jur. Astfel că, atunci când copilul intră într-o colectivitate, spre exemplu grădinița, și este implicat în desfășurarea unor jocuri cu reguli, el învață să accepte, stabilidu-se relații de coordonare și subordonare între membrii grupului. Deci, această funcție de socializare îi oferă posibilitatea subiectului de a exersa prin joc diverse exigențe ale vieții sociale și, totodată, să le și asimileze. Clar, această funcție ne arată că individul cooperează și relaționează cu ceilalți parteneri de joacă".

Psihologul Ursula Șchiopu identifică trei grupe de funcții ale jocului: esențiale, secundare și marginale:

1. *"Funcțiile esențiale ale jocului*:
   - Funcția *de cunoaștere,* prin intermediul căruia copilul descoperă și asimilează practic și mental, diferite caracteristici ale lumii înconjurătoare; Pentru această funcție, un exemplu bun este momentul în care un copil desface o jucărie, pentru a descoperi care sunt componentele , iar dacă întâmpină dificultăți, el poate apela la informații din cărți, fie de pe internet.
   - Funcția *formativ-educativă* se desprinde din faptul că, prin desfășurarea unei activități ludice, copilul își dezvoltă și educă o serie de trăsături de caracter, abilități fizice, de socializare, de concentrare a atenției, toate acestea ajutând la modelarea personalității individului.
   - Funcția *de exercitare complexă și stimulativă a mișcărilor*- prin prisma acestei funcții, se concretizează contribuția jocului în dezvoltarea fizică armonioasă a copilului, în susținerea unor trăiri afective pozitive, formarea unor calități morale,

de caracter ori de voință. De pildă, această funcție este predominantă în jocurile sportive sau cele de mișcare.

2. *Funcțiile secundare ale jocului:*
    - Funcția de echilibru și tonificare;
    - Funcția cathartică și proiectivă;
    - Funcția distractivă.
3. *Funcția marginală a jocului:*
    - Funcția terapeutică- o funcție importantă a jocului pentru copiii cu cerințe educative speciale. În rândul copiilor cu CES, este foarte bine cunoscută terapia prin joc, această din urmă fiind activitatea de bază a copilului de vârstă mică. Astfel, copilul, prin joc, reușește să se facă înțeles, iar terapeutul îl ajută pe copil să-și găsească un răspuns pozitiv la încercările pe care le face, își valorifică efortul depus, confirmându-și sentimentul propriei valori. ” (Ursula Șchiopu *apud* Anghelache, V., 2017, p. 88)

De pildă, în urma numeroaselor cercetări ale pedagogilor și psihologilor, jocul rămâne forma de activitate fundamentală a copilul preșcolar, cu ajutorul căreia acesta își formează și dezvoltă întreaga sa personalitate. În lucrarea pe care Valerica Anghelache o coordonează (2017, p. 89), se subliniază valorificarea jocului ca metodă și formă fundamentală în activitatea educativă din grădiniță, fie că se face referire ”la valențele instructive, de cunoaștere a lumii, la forma de realizare a socializării, la descărcarea energetică ori la libertatea de a crea”.

Formulând o concluzie, putem afirma că, jocul reprezintă pentru copil modul său de afirmare, de menținere a existenței sale sau de reprezentare a realității fizice. În desfășurarea jocului și prin joc copilul își antrenează atât funcțiile psihomotrice, cât și pe cele socioafective.

I.5. Implicațiile jocului în socializarea preșcolarului

Plecând de la datele inserate pe parcursul celorlalte subpuncte redate mai sus, este suficient de clar că ”originea jocului este socială”, fapt afirmat de Eloknim. (1980, p. 69)

În colectivul din grădiniță, la grupele de preșcolari, observăm că se formează relații sociale, de prietenie, de simpatie etc, toate acestea organizându-se relativ repede. Astfel că, la grupă mică preșcolarul încearcă să stabilească relații sociale, ”cu diferențieri pe orizontală”, spune F. Golu (2009, p. 31), adică se vizează interesul copilului pentru cei din jurul său. Însă, începând cu grupa mare, copilul va începe să realizeze diferențe, adică va stabili relații mai selective.

Jocul este activitatea principală care domină la vârsta preșcolarității, lucru demonstrat prin exemplificarea funcțiilor sale asupra celorlalte activități din viața copilului, luând în considerare durata lui și eficiența, deoarece prin activitatea ludică individul este condus spre ”cele mai importante modificări ale psihicului”, fapt afirmat de către Vasilica Lăcătușu, în articolul său publicat. (în Revista Supplement Annals of the ”Constantin Brâncuși”, Nr. 4/ 2015)

De pildă, este necesar să precizăm că, jocul își manifestă valoarea formativă asupra individului, ea putând fi apreciată mai bine în funcție de ”dezvoltarea vieții sociale în care copilul își desfășoară activitatea”. (*Ibidem,* 2009, p. 31)

La vârsta preșcolarității, jocul constituie principala modalitate prin care copilul socializează. Această activitate pe care el o desfășoară îi oferă o imagine amplă, ”nu doar universul activității, ci și universul extrem de variat al relațiilor interpersonale”. (*Ibidem,* 2009, p. 31) Deci, jocul îi oferă preșcolarului posibilitatea atât de a observa lumea înconjurătoare, de a cunoaște ambientul, cât și să-și însușească ”funcția socială a obiectelor, să se familiarizeze cu activitățile socio-umane”. (*Ibidem,* 2009, p. 31)

De asemenea, o importantă implicație a jocului în socializarea preșcolarilor o reprezintă schimbul de jucării, acest lucru fiind o perspectiva pozitivă a socializării, desprinsă din relațiile stabilite între copii.

Tomșa susține că, ”în cadrul jocului, unde funcționează toate calitățile grupului de copii se pun bazele sociabilității, componenta importantă care favorizează integrarea socială a individului”. De pildă, acest lucru presupune stabilirea și menținerea unor relații cu ceilalți membrii ai grupului, să înveți să conviețuiești, adică să te conformezi regulilor grupului social. (Tomșa, G., Oprescu, N., 2007, p. 88)

Prin joc, se stimulează viața de grup a copilului, se pune accent pe formarea capacităților de cooperare, de organizare, adică fiecare va avea un rol de îndeplinit și, bineînțeles, individul va învăța să respecte regulile impuse.

În lucrarea sa, Gabriela Kelemen spune că jocul este o parte integrantă a copilăriei, care are la bază anumite principii, care au un rol important în formarea personalității copilului. Printre aceste principii se regăsește unul care vizează determinarea socializării copiilor: în cadrul jocului, copilul intră în contact direct cu ceilalți copii, astfel că se stabilesc relații naturale. De asemenea, jocul reprezintă calea de socializare, de comunicare a copilului, chiar și cu alți copii care vorbesc limbi diferite. Deci, jocul, prin ”atmosfera permisivă” pe care o creează, permite stabilirea unor relații de prietenie. (Kelemen, G., 2014, p. 156)

Ioan Cerghit menționează și el într-una dintre lucrările elaborate rolul jocului în socializarea preșcolarului, susținând că acesta valorifică dinamica grupului. ”Interdependențele

și spiritul de cooperare, participarea efectivă și totală la joc", implică atât copiii mai timizi, cât și pe cei slabi, toate acestea conducând la "creșterea gradului de coeziune în colectivul grupei, precum și întărirea unor calități morale (răbdare și tenacitate, respect pentru ceilalți, autocontrol, cinstea etc.)". (Cerghit, I., 2006, p. 270) Pe lângă cele de mai sus, jocul implică și dobândirea unor comportamente sociale, precum: "spiritul critic, atitudinea de a face față unor situații conflictuale, inițiativa și spiritul de răspundere". (*Ibidem*, 2006, p. 270)

După cum am văzut, pentru preșcolari, contextul în care se pot observa cel mai bine abilitățile de socializare, îl reprezintă desfășurarea activităților de joc la grupă. Astfel, acest tip de abilitate se achiziționează prin intermediul jocului, oferindu-i copilului "diferite situații de învățare și de exersare a comportamentelor sociale". (Popescu, I., N., 2017, în Revista CJRAE Râmnicu Vâlcea)

De pildă, socializarea copilului de vârstă preșcolară, după cum am observat, are loc într-un cadru organizat, condus de către cadrul didactic, în grădiniță și prin intermediul activităților ludice. Jocul îl ajută pe individ să-și îmbogățească viața personală, prin stabilirea unor relații cu ceilalți copii din grupă, prin exersarea unor abilități de comunicare, de interacțiune socială, dar și rezolvarea unor situații- problemă.

Așadar, jocul are o funcție de socializare, care reiese în prim- plan, întrucât preșcolarii au nevoie să se acomodeze unii cu ceilalți, să lege diverse prietenii, să coopereze etc. De asemenea, această funcție este mult mai accentuată în cadrul jocurilor cu reguli, pentru că acolo avem echipe, iar membrii lor trebuie să socializeze, în vederea obținerii unor rezultate. Astfel că, în cele din urmă, în contextul jocului, unde relațiile interpersonale dintre membrii grupului stau la baza socializării, individul își formează anumite trăsături caracteriale, care contribuie la viitoarea personalitate a subiectului.

Capitolul II- Socializarea prin joc a copiilor preșcolari

II.1. Conceptul de socializare- definire și descriere

Problematica conceptului de socializare a fost abordată pe parcursul ultimilor decenii de către o serie de psihologi și pedagogi. Cercetătorii au dovedit că acest concept reprezintă un proces bilateral care favorizează integrarea omului în societate.

Pe de o parte, la o primă căutare a sensului cuvântului ”socializare” în dicționar, vom identifica următoarea explicație: ”Proces de integrare socială a unui individ într-o colectivitate”. (Academia Română, 2009)

Pe de altă parte, ca sens inițial, termenul de socializare era inclus în economia politică, deoarece se referea la ”trecere a mijloacelor de producție și a altor bunuri din proprietatea privată în proprietate socialistă” sau ”un proces prin care, datorită dezvoltării forțelor de producție și în urma concentrării și centralizării capitalului, munca și producția capătă un caracter social”, adică ”socializarea pământului, a mijloacelor de producție”. (*Ibidem*, 2009)

De pildă, există diverse abordări ale acestei problematici. Sociologul F. G. Giding a elaborat o teorie a socializării, în care acest termen avea un sens propriu, referindu-se la ”dezvoltarea naturii sociale sau a caracterului individului, pregătirea materialului uman pentru viața socială”. (*apud* Coman L., în Revista Univers Pedagogic, 2017) Astfel, de aici înțelegem că socializarea presupune dezvoltarea individului și pregătirea lui pentru integrarea în societate.

Apelând la dicționarul de termeni pedagogici, vom regăsi conceptul de socializare cu următoarea explicație- ”proces de durată, prin care individul ajunge, ca urmare a unei reglări specific- culturale, la satisfacerea necesităților cotidiene, la relații echilibrate cu membrii familiei sau cu alte persoane și la un comportament cât mai potrivit, dobândind mijloace esențiale de înțelegere, un repertoriu atitudinal și modele comportamentale”. (Schaub, H., Zenke, K., G., 2001, p. 251) Din definiția autorilor mai sus menționați, putem desprinde că socializarea presupune un proces îndelungat, în urma căruia individul dobândește o serie de atitudini, comportamente etc.

Liliana Coman, în articolul său, prezintă socializarea ca fiind un proces ”de asimilare și reproducere activă” realizat de către o ființă socială, în vederea stăpânirii ”abilităților activității practice și teoretice, dar și transformării relațiilor sociale”. (2017) Așadar, socializarea se desfășoară cu un scop (comunicare, educație), într-o instituție și sub influența unor factori, precum familia, prietenii, colegii etc.

Socializarea este procesul interactiv de comunicare a valorilor, normelor și metodelor de comportament, specifice unui grup sau unei societăți și prezente în evoluția individului pe

parcursul întregii sale vieți. Socializarea presupune învățarea socială, ca mecanism fundamental de realizare a persoanei, finalizându-se în integrarea individului în grupuri.

Socializarea presupune întotdeauna un raport de unu la mai mulți, între individ și grup, adică societatea în care conviețuiește, cât și participarea individului la viața sa, ceea ce va conduce la integrarea alături de ceilalți. De asemenea, acest concept poate fi explicat ca un proces complex, care durează și prin care se realizează o transformare a individului din ființă care nu socializează, într-una care face acest lucru.

De asemenea, în psihologie socializarea este tratată ca „un produs de însuşire şi acumulare a unui sistem de cunoştinţe, norme, valori, care îi permit persoanei să funcţioneze în calitate de membru cu drepturi depline ale societăţii", fapt menționat de Stela Cemortan, în lucrarea sa. (Cemortan, S., 2015, p. 7) Deci, putem spune că procesul de socializare înseamnă o interiorizare progresivă a atitudinilor, a valorilor, a unor experiențe, care îl ajută pe individ să realizeze trecerea de la stadiul de ființă biologică, la stadiul de ființă socială.

Studiind literatura de specialitate, aflăm că socializarea este un proces specific ființei umane, prin care se fac achiziții a unor elemente socio- culturale, care ajută la definirea personalității umane. Deci, socializarea înseamnă atât asimilarea socialului, cât și adaptarea la un anumit mediu social. Asfel că, acest concept atrage după sine două procese: "inculturația, care îi permite individului accesul la cultură (asimilarea culturii) și aculturația, procesul prin care omul se adaptează la cerințele culturii mai avansate." (Iosifescu, V., Fundamentele pedagogiei- suport de curs)

Dacă analizăm acest concept din perspectiva dezvoltării individului, vom descoperi că prin acest proces se continuă transformarea subiectului implicat și integrarea lui în cultura la care aparține, toate acestea constituind modificările importante din viața omului, pe drumul maturizării acestuia. Astfel că, socializarea, procesul de devenire a unei personalități, "începe din primele minute ale vieții", afirmă Liliana Coman. ("Socializarea preșcolarilor prin intermediul activităților din grădiniță", în Revista Univers Pedagogic, 2017)

După analiza amănunțită a literaturii de specialitate, am aflat că socializarea înseamnă parcurgerea de către copil a unor transformări și interacțiuni cu alte persoane. De pildă, acest fapt are loc cu precădere în familie, etapa inițială, primară a socializării, după care se continuă în grădiniță, lucru ce îi oferă individului posibilitatea de a se identifica pe sine, de a dobândi diverse deprinderi, de a asimila un ansamblu de idei noi, toate acestea ajutând copilul preșcolar să participe activ în viața socială.

Încheiem prezentarea conceptului de socializare cu părerea autorilor Schaub și Zenke, care susțin că educația „este un proces intenționat, formalizat și controlat al socializării". (2001,

p. 252) Deci, este clar că socializara copilului își găsește locul negreșit în grădiniță, din punct de vedere ”al independenței, încrederii în sine, adaptabilității sociale și al curiozității intelectuale”, lucruri precizate de Florinda Golu. (2009, p. 32)

Așadar, procesul de socializare constituie un fenomen complex, pe parcursul căruia individul are de respectat o serie de norme, dar se și dezvoltă constant, stabilizându-se ca ființă socială.

II.2. Importanța și funcțiile socializării

Procesul socializării copilului își face cunoscută esența psihopedagogică, în manifestarea comportamentelor. Astfel că, importanța socializării este marcată în sens psihopedagogic, ca reprezentând formarea unui comportament social, prin asimilarea unor reguli de conduită, interiorizarea unor norme ori transformarea lor în reprezentări morale.

De pildă, socializarea își evidențiază obiectivele principale în perioada preșcolară, cu precădere. Aceste obiective subliniază importanța acestui proces de socializare și vizează formarea unor priceperi cu ajutorul cărora individul ajunge să stabilească un contact social, dezvoltarea atât a unor capacități de acțiune și colaborare împreună cu ceilalți, cât și a unor abilități care îl ajută pe individ să se includă într-un sistem de învățământ. În acest sens, intervine educația, care ajută la dezvoltarea socializării individului.

Pe de altă parte, importanța socializării este susținută de cele două direcții pe care le oferă acest proces copilului de vârstă timpurie și anume: ”influența naturală a factorilor sociali”, iar cea de-a doua direcție se referă la ”includerea sistemică a copiilor într-un proces bine organizat de educație și instruire”. (Gamarța, M., ”Managementul socializării copiilor în grădiniță”, 2020, p. 176) Deci, socializarea este importantă pentru că acționează prin intermediul a două căi: pe cale naturală, adică existența unei ființe umane, și pe cale socială, adică integrarea ființei în societate.

De asemenea, eficacitatea dezvoltării procesului de socializare la copiii preșcolari se determină prin urmărirea unor criterii, precum: ”prezența curiozității, nivelul de formare a valorilor, nivelul activităților cognitive și calitatea relațiilor cu semenii” (*Ibidem,* 2020, p. 177)

Importanța socializării se remarcă prin faptul că acest proces contribuie la devenirea și formarea individului ca ființă socială, integrarea lui în societate. Astfel, trebuie menționat faptul că prin procesul de socializare se transmite o serie de valori, tradiții, obiceiuri, atitudini, sentimente, idealuri, toate cele din urmă oferindu-i individului un model cultural pe care îl poate asimila, fie se poate adapta la el.

Copilul este implicat direct în planul socializării, întrucât el este cel care dobândește reguli de viață, obișnuințe, modalități de gândire, capacități de comunicare și interacțiune, dar și asimilarea conceptelor care fac referire la datoriile și responsabilitățile față de societatea în care trăiește. Însă, pentru ca individul să se dezvolte, este necesar să îi creăm contexte sociale capabile să-i ofere diverse situații de comunicare și interacțiune socială. De aceea, procesul de socializare este cel care transmite modalități de comunicare, modele sociale cu anumite valori la bază, cât și posibilități de relaționare între semeni, ca forme de comportare în cadrul vieții de grup.

De pildă, să nu uităm să menționăm că, prin socializare, copilul învață ce trebuie să facă și ce nu are voie să facă, cum să se comporte sau cum nu e bine să se comporte. Mai învață și că dacă încalcă regulile, poate fi sancționat; deci, socializarea joacă un rol important în dezvoltarea individului.

Piaget afirmă că ”socializarea contribuie cu un prim pas la construirea inteligenței la copii”. (*apud* Petcu, M., ”Educația timpurie- un pas spre socializare și formarea autonomiei personale”, 2021, p. 176) Watson și Skinner evidențiază și ei rolul pe care îl au factorii externi, mediul social de pildă, asupra învățării. (*Ibidem,* p. 176)

Trebuie subliniat și faptul că socializarea își are esența în familie, acolo unde copilul ”își formează cele mai importante deprinderi de comportare: respectul, cinstea, răbdarea, politețea, sinceritatea și ordinea.” (Andrasciuc V., 2020, p. 123) În continuare, mediul social este cel care ajută la formarea personalității umane și integrarea individului într-o societate cu reguli și norme specifice.

Pe lângă noțiunile mai sus prezentate cu privire la importanța socializării, în suportul de curs ”Fundamentele pedagogiei”, Iosifescu Viorel menționează alte două funcții pe care socializarea le îndeplinește:

- ”*Funcția de integrare*- aceasta face referire la conformismul social, rezultat din faptul că membrii unei societăți au aceleași valori, obiceiuri, toți respectă aceleași reguli, norme.
- *Funcția de diferențiere*- aceasta presupune raportarea într-un mod personal la valorile, normele, regulile societății. Astfel, oamenii se diferențiază între ei prin modul în care se raportează la valorile socio-culturale, astfel intervenind anumite structuri de personalitate.”

Analizând literatura de specialitate, am descoperit alte patru funcții pe care socializarea le are la bază. O primă funcție se referă la ”*învățarea regulilor de conduită socială”*. Aceasta se referă la faptul că ființa umană învață să trăiască în societate ”prin conștientizarea și asumarea

regulilor impuse de grup și prin interiorizarea unui model social”. (https://www.scribd.com/presentation/340972826/Functiile-Socializarii-pptx)

Cea de-a doua funcție o reprezintă *comunicarea eficientă cu ceilalți* și presupune formarea capacității de comunicare, de interacțiune și colaborare între membrii unui grup.

Următoarea funcție a socializării vizează *interiorizarea valorilor și credințelor fundamentale*. Aceasta funcție presupune învățarea și asimilarea valorilor care îl ajută pe om să înțeleagă cultura și să poată îndeplini anumite roluri sociale. De asemenea, procesul de socializare facilitează existența unei vieți culturale, asigurând totodata păstrarea și transmiterea valorilor și credințelor fundamentale.

Cea de-a patra funcție pune accent pe *formarea și dezvoltarea personalității umane* și ne prezintă cum socializarea este un proces continuu, bazat pe adaptarea și readaptarea ființei la cerințele societății, grupului în care conviețuiește și îndeplinește anumite roluri.

Prin toate aceste roluri, este evident că fără socializare individul nu ar putea supraviețui, la fel cum nici societatea nu ar putea. Mediul social acționează asupra individului în vederea formării și modelării personalității sale, prin prezența unor componente, precum: familia, grădinița, școala, apoi societatea în ansamblu. Deci, finalitarea procesului de socializare se vede în personalitatea individului, angajat și implicat activ în societate.

II.3. Specificul socializării la copilul preșcolar

Grădinița, ca instituție de învățământ, reprezintă primul mediu de socializarea a copilului preșcolar. Astfel, această vârstă constituie perioada în care individul absoarbe totul din jurul său, acumulând cunoștințe, noțiuni și însușindu-le totodată. Toate aceste baze sunt realizate cu implicarea a trei factori: familie, societate și cadrele didactice din grădiniță. Stela Cemortan afirmă că, în procesul educației, are loc ”socializarea copiilor, care include formarea civică și socială, punându-se bazele formării viitorului cetățean liber”. (Cemortan, S., 2015)

De pildă, socializarea copilului preșcolar se desfășoară pas cu pas în cadrul mediului social în care trăiește, întrucât el socializează în procesul educativ, este influențat de grupul social din care face parte, adică persoanele cu care interacționează zi de zi. Deci, studiind literatura de specialitate, aflăm că preșcolaritatea oferă individului o anume experiență socială, iar potențialul acestei perioade contribuie la formarea și valorificarea procesului instructiv-educativ desfășurat în grădiniță.

Pe de o parte, procesul care se exercită asupra copilului de vârstă timpurie este acela al socializării secundare, întrucât în familie are loc socializarea primară, grădinița continuă să-i ofere ființei umane un al doilea tip de socializare. Procesul de socializare desfășurat în grădiniță,

este unul diferit de cel din familie, deoarece se face trecerea de la interacțiunea părinte- copil, la integrarea copilului într-un întreg grup social. Această integrare, care presupune socializarea dintre copil și mediul social din grădiniță, are la bază mai multe faze. Astfel că, pentru început, individul trebuie să se acomodeze cu noul mediu, adică își modifică modul de gândire, de comportare utilizat până la realizarea contactului cu grădinița. În continuare, este necesar ca preșcolarul să se adapteze, el dobândește cunoștințe și deprinderi care îl vor ajuta să răspundă prompt și pozitiv cerințelor specifice mediului grădiniței. În final, individul va participa activ, asumându-și și îndeplinind anumite roluri, el ajunge să aibă un nou statut, acela de preșcolar și trebuie să ia la cunoștință drepturile și îndatoririle pe care le va avea de respectat.

Pe de altă parte, problematica socializării copiilor preșcolari în această etapă de dezvoltare a ființei umane o reprezintă pregătirea psihică pentru viața de școlar. Astfel, trebuie să formăm individului acele funcții psihice care îl vor ajuta să facă trecerea de la activitatea ludică, la cea de învățare propriu- zisă. Tot acest proces presupune existența socializării copilului și maturizării lui, prin activități specifice vâstei preșcolare. Însă, Jean Piaget spune că procesul dat depinde de ”măiestria pedagogică a cadrelor didactice din grădinițe”, care sunt formate pentru a realiza activități educative cu copiii. (Piaget, J. *apud* Cemortan, S., 2015)

De pildă, putem menționa că existența grădiniței, ca unitate de învățământ, este data de faptul că era necesar ca preșcolarii să aibă un loc special unde să poată descoperi lumea pas cu pas, unde să comunice, să relaționeze cu ceilalți semeni, întrucât să nu uităm că omul este o ființă socială, deci are nevoie să trăiască într-un mediu social. Astfel că, individul își formează anumite competențe sociale, pe care societatea le vrea, le urmărește, iar acestea din urmă ajută la dezvoltarea personalității umane, la formarea propriei individualități.

De asemenea, viața individului îl solicită să învețe să accepte alte persoane, să aibă o bună relaționare cu acestea, ajungând să identifice și să ia la cunoștință caracteristicile vieții de grup. Întregul proces se desfășoară în viața cotidiană a copilului, uneori părinții nerealizând că ei au pătruns în sfera socializării. Însă, odată ce copilul crește, se dezvoltă, el devine disponibil să lege diferite relații cu semenii lui, acest lucru făcând posibil ”succesul socializării”, iar adulții trebuie să contribuie cu incurajarea copiilor, în ceea ce privește interacțiunea lor cu ceilalți. (Stan, L., 2014, p. 114)

Socializarea copiilor în grădiniță joacă un dublu rol. Pe de o parte, procesul socializării este realizat într-un mod controlat, iar pe de altă parte, grădinița influențează preșcolarii să relaționeze și să interacționeze, în mod spontan. Cu alte cuvinte, socializarea îl ajută pe copil să-și interiorizeze un ansamblu de noțiuni, cunoștințe, valori, norme, roluri, astfel obținând capacitatea de a funcționa în cadrul societății. La vârsta preșcolarității, socializarea este foarte

importantă, pentru că îi oferă copilului posibilitatea de a intra în colectivitatea umană, în tumultul relațiilor și interacțiunilor, deci în procesul de adaptare la viața socială.

În acest sens, învățământul preșcolar contribuie în mod esențial la socializarea copiilor, iar această latură a integrării individului în viața socială constituie ”principala acțiune de formare a copilului din perspectiva socială”. (Gamarța, M., 2020, p. 182) Astfel că, această integrare socială ajunge să constituie o finalitate a educației, în urma căreia individul va dobândi ”o bună percepție de sine, o percepție corespunzătoare a relațiilor sociale și un comportament sociabil”. (Gamarța, M., 2020, p. 182)

În concluzie, putem afirma că preșcolaritatea este implicată activ în dezvoltarea comportamentului social și emoțional al copilului, iar pentru ca acesta să aibă parte de o dezvoltare armonioasă a socializării, părinții și cadrele didactice trebuie să construiască o echipă cu o relaționare strânsă. Deci, calitatea educației pe care o furnizăm și dezvoltarea socială a copilului depinde în mod clar de către noi, toți cei care inter-relaționăm cu copiii zi de zi.

II.4. Relațiile sociale și dezvoltarea cognitivă a preșcolarului

Vârsta preșcolarității se caracterizează prin dezvoltarea accelerată a individului, pe toate planurile: fizic, cognitiv și socio-emoțional.

Pentru a întreprinde anumite relații de tip social, înseamnă să se realizeze interacţiunea cu celălalt care se efectuează cu ajutorul obiectelor. Interacţiunea cu obiecte actualizează noțiuni, idei şi reprezentări care vizează aria socialului. Astfel că, este nevoie să facem trimitere la noţiunea de *marcare socială*. Ea se referă la legăturile ce pot exista, pe de o parte, între organizările relaţiilor sociale care îi implică pe protagoniştii prezenţi, într-o acțiune specifică şi, pe de altă parte, relaţiile cognitive bazate pe unele proprietăţi ale obiectelor, care au un rol important în medierea interacţiunilor sociale.

O experiență ce vizează o problemă cognitivă poate fi marcată din punct de vedere social, atunci când pune în evidenţă legătura dintre răspunsurile cognitive oferite pentru rezolvarea corectă/ incorectă a problemei şi răspunsurile cu o semnificaţie socială, ce se adaugă aspectelor cognitive ale problemei. Astfel că, pentru a oferi o explicație coerentă a ansamblului acestor rezultatelor obţinute se ajunge la un adevărat conflict socio-cognitiv. Acesta este indus de opoziţia dintre soluţia care respectă normele sociale şi soluţia cognitivă care implică strategiile utilizate de copiii care participă la situația de învățare, sau cele sugerate de complicele care poate propune o soluţie incorectă, în rezolvarea problemei.

De pildă, analizând prezentarea detaliată a instituției de învățământ preșcolar, observăm că se pune accent pe următoarele obiective care vizează socializarea copiilor, prin intermediul

activităților de învățare. Astfel, se urmărește dezvoltarea atitudinilor de interacțiune și de relaționare, familiarizarea copiilor cu regulile de conduită, care pot fi prezente în familie, grădiniță sau în societate și, nu în ultimul rând, se ia în vedere formarea unor cunoștințe despre țară, neam, tradiții și obiceiuri din străbuni, adică ”dezvoltarea unor abilități de patriotism”, cum menționează Tatiana Vasian (*apud* Cemortan, S., 2015).

Pe de o parte, relațiile sociale pe care le dezvoltă grădinița implică anumite mecanisme ale socializării, precum: ”imitarea, identificarea emoțională și orientarea socială, creativitatea, experiența socio-culturală, monitorizarea și evaluarea etc.” (Gamarța, M., 2020, p. 177)

Pe de altă parte, tot relațiile sociale pot viza formarea unui comportament prosocial la copiii preșcolari. Astfel că, se pot aborda următoarele categorii: dezvoltarea unor sentimente de prietenie, de empatie, adică să îi îndrumăm pe preșcolari să simtă ceva față de semenii lui; formarea deprinderii de a colabora în vederea rezolvării unor situații problemă, adică să se pună accent pe lucrul în echipe; dobândirea unor sentimente de protecție, de confort, adică să-i încurajăm pe copii să ofere ajutor, să fie atenți atât la nevoile proprii, cât și la ale celorlalți.

În procesul de socializare, pe lângă dezvoltarea socială a individului, care implică familiarizarea acestuia cu valorile sociale ce trebuie luate în considerație, este absolut necesar să se pună accent și pe dezvoltarea cognitivă, pentru a forma personalitatea umană întru totul.

Înainte de a aborda sfera dezvoltării cognitive prin intermediul socializării, este nevoie să analizăm două concept cheie și anume, creșterea și dezvoltarea. Acestea din urmă sunt strâns legate și au rol concludent în devenirea personalității umane viitoare.

Creșterea se referă la aspectul biologic al ființei umane, legat de alimentație, îngrijire personală, adaptare. Toate aceste aspecte pot deveni conținuturi prezente în activitățile de învățare din grădiniță. Astfel, le expunem copiilor informații cu privire la igiena corporală, alimentația sănătoasă etc.

Dezvoltarea pune accent pe aspectul social, adică pe relații și interacțiuni. Astfel că, se ia în considerare ce efecte are socializarea în dezvoltarea psihică a individului, adică pe plan intelectual, emotional, volitiv, dar și fizic. Aceste lucruri sunt susținute de cercetările care au arătat că dezvoltarea cognitivă a copilului este condiționată în mod clar de către dezvoltarea sa motrică și cea socio-emoțională. De exemplu, dezvoltarea cognitivă o condiționează pe cea socio-afectivă astfel: un copil care nu știe sau nu poate să utilizeze limbajul, modul său de exprimare va fi unul strict comportamental, adică va plânge, va lovi, va arunca etc.

Principalele aspecte psihopedagogice implicate în realizarea procesului educativ din grădiniță trebuie să vizeze componentele dezvoltării cognitive și anume, atenția, gândirea, limbajul, memoria, imaginația, senzații, percepții, reprezentări. De pildă, un proces psihic care

are rol esențial în integrarea vieții sociale a copilului este atenția. Este necesar să se educe concentrarea și stabilirea atenției individului, aceste calități fiind ”hotărâtoare în procesul de socializare și învățare”, cum spune Stela Cemortan în lucrarea sa. (2015)

De asemenea, tot în procesul de socializare, spun pedagogii că nu contează volumul de cunoștințe accumulate, ci jocurile și activitățile care au ca rezultat anumite achiziții intelectuale, care bineînțeles că sunt necesare în situațiile de socializare, precum și pentru stimularea curiozității copilului și trezirea interesului pentru cunoaștere.

Un alt proces al dezvoltării cognitive implicat în socializare este și gândirea. Astfel, prin activitățile, jocurile propuse de către cadrul didactic se urmărește dezvoltarea operațiilor gândirii: analiza, sinteza, comparația, clasificarea etc.

În lucrarea doamnei Cemortan întâlnim principiul unității și conținuității prezent în procesul de socializare a preșcolarilor. Autoarea spune că acesta vizează dezvoltarea limbajului, proces ce are drept scop formarea unui nivel de comunicare cât mai înalt, întrucât socializarea înseamnă comunicare.

De asemenea, dezvoltarea individului trebuie să includă și sfera afectiv- volitivă. Este ideal ca aceste calități afective și volitive să fie dezvoltate în paralel, deoarece ajută și ușurează integrarea copilului în societate, îl pregătește pentru școală. Este nevoie să îi formăm copilului deprinderi de muncă în echipă, capacitatea de a repecta norme și reguli de disciplină, priceperea de a finaliza o activitate. Astfel că, toate acestea conduc la formarea conduitei voluntare din procesul de socializare, cu prezența și ajutorul cadrului didactic, care are rol important în oferirea motivației adecvată pentru fiecare copil.

Așadar, analizând funcțiile pe care le are fiecare proces asupra socializării, putem afirma că toate acestea conduc la formarea personalității umane. Deci, dacă personalitatea nu înseamnă doar ”măsura socialului din noi”, adică nu vizează doar construirea unor relații sociale de către individ, ci și implicarea unei ființe biologice, complexe, ea trebuie dezvoltată în ansamblu, întrucât toate procesele interacționează și se completează unele pe celelalte, nicidecum separat. (Cemortan, S., 2015, p.p. 26- 27)

II.5. Activitățile de socializare din grădinița de copii

În perioada preșcolarității, socializarea se realizează cu precădere în cadrul jocurilor, care constituie totodată și o activitatea fundamentală de învățare la această vârstă, dar și în cadrul acțiunilor cu obiecte intuitive, adică activitățile practice. Tot la această vârstă, copiii își însușesc cu ajutorul cadrelor didactice normele social-morale și leagă relații cu cei din jur.

A învăța să socializezi, să cooperezi constituie o competență crucială în lumea în care trăim, iar formarea acesteia trebuie să înceapă de la cea mai fragedă vârstă. În psihopedagogie se precizează faptul că procesul de socializare la copilul de vârstă timpurie se realizează prin intermediul activităților de bază în acea perioadă: activități de joc, practice cu obiecte concrete sau cele de învățare.

Utilizând această serie de activități, îi vom ajuta pe copii să se familiarizeze cu lumea, cu societatea, în ansamblu, să cunoască valorile umanității, cultura, să asimileze anumite roluri sociale și comportamentale, să descopere și să exploreze realitatea înconjurătoare, iar în final ei vor începe să aibă experiență în ceea ce înseamnă interacțiunea dintre membrii societății.

Activităţile de socializare din grădiniţă se sprijină pe cunoaştere, descoperire, în continuă expansiune, a copilului despre sine însuşi, despre ceilalţi şi despre lumea înconjurătoare. Educatoarea trebuie să acorde sprijin, clarificând această cunoaştere şi să o lărgească, să-i ofere copilului infomații clare, concrete, în detaliu. Programul de activitate pe care aceasta îl alcătuieşte trebuie să înceapă de la copil spre în afară. Deci, pornim de la lucrurile care se referă la copil, la familia sa şi apoi la diferitele aspecte ale mediului înconjurător: comunitatea, societatea, în ansamblu.

Concret, activitățile de socializare din grădiniță se pot regăsi în întregul program de lucru. Astfel, întâlnirea de dimineață reprezintă activitatea care abordează aspectul socializării întru totul. Preșcolarii sunt așezați într-un mod care le permite să interacționeze, ei se află în semicerc sau chiar într-un cerc închis de către educatoare. De pildă, întâlnirea de dimineată reprezintă o activitate de dezvoltare personală, care cuprinde anumite momente ce vizează colaborarea între copii. Astfel, întâlnim momentul de salut. Educatoarea propune un mod de a se salute cu preșcolarii sau pot fi ei cei care vin cu o altă idee. Această activitate de salut pune accent atât aspectul creativității, cât și pe cel al sociabilității.

Completarea calendarului naturii, o altă activitate din cadrul întâlnirii de dimineață în cadrul căreia, prin colaborarea copiilor și luarea unei decizii din partea lor se ajunge la completarea acestuia cu aspectele specifice anotimpului în care ne aflăm. Deci, fiecare copil răspunde, își exprimă părerea, împreună cu ceilalți se decide cel mai bun răspuns și, astfel, activitatea este finalizată cu succes.

Realizarea prezenței are la bază tot socializarea, întrucât copiii, vorbind, interacționând și jucându-se unii cu alții încă de la intrarea în grupă, vor ști cine este prezent la grădiniță în ziua respectivă.

Pe lângă acestea, activitatea de grup, care face parte tot din întâlnirea de dimineață, le permite copiilor să-și împărtășească părerea, ideile cu privire la o problematică propusă de către

educatoare. Spre exemplu, în cadrul unei activități pe tema *Animale marine*, preșcolarii pot răspunde la următoarea ghicitoare: În marea învolburată/ Acum de-ai pătruns,/ Spune-ne îndată care îți e vietatea preferată? Deci, pe rând, fiecare copil va spune care este viețuitoarea lui preferată, iar pe baza acestei secvențe de activitate se poate urmări dezvoltarea capacității de a se asculta unul pe celălalt.

Activitățile liber-alese au un rol fundamental în procesul de socializare, deoarece le dezvoltă copiilor creativitatea, îi învață să se integreze în grup, să îi respecte pe ceilalți și să țină cont de părerile acestora, să coopereze și să ia decizii, să-și aștepte rândul.

Implicarea copiilor în activități desfășurate în centrul Joc de rol vizează utilizarea unor simboluri și promovează dezvoltarea gândirii abstracte și simbolice, deoarece vorbim despre o formă de comunicare timpurie, o primă colaborare cu un anumit scop, realizându-se și o corelare directă cu achiziția limbii. De pildă, educatoarea poate propune jocuri de rol, precum: De-a familia, La masă, La picnic, De-a magazinul, La piață etc. Există o multitudine de astfel de jocuri pe care copiii le pot practica la centrul Joc de rol, având la dispoziție materialele aferente. Educatoarea poate observa implicarea activă, liberă, relaxată a unor copii care la alte activități sunt timizi. Astfel că, acest centru le oferă libertate în exprimare, ei colaborează și inventează tot felul de situații.

Un alt centru din Jocurile și Activitățile liber alese, care implică cooperare, adresabilitate, într-un cuvânt tot socializare, îl constituie sectorul Construcții. Educatoarea creează un spațiu optim, unde le pune copiilor mai multe materiale la dispoziție, apoi le oferă sfaturi și indicații necesare pentru realizarea construcției propuse. Preșcolarii colaborează și formează o echipă în acest centru, întrucât se ajută unii pe alții, împart piesele și fac uneori chiar o lucrare colectivă.

De asemenea, și centrul Știință susține fără doar și poate socializarea dintre preșcolari. De exemplu, educatoarea poate propune la acest sector să se descopere curiozități despre anumite insecte, iar prin colaborarea dintre copii se poate ajunge la crearea unei enciclopedii. Ei își vor spune părerea despre fiecare insectă, vor împărtăși toate informațiile pe care le dețin despre fiecare vietate cu colegii lor.

De pildă, în cadrul jocurilor copiii au șansa să asimileaze o serie de comportamente care îi vor ajuta să trăiască împreună cu ceilalți, să realizeze lucruri și activități comune, să coopereze, să colaboreze, să gestioneze diferite situați, întrucât la a această vârstă trebuie să le prezentăm astfel de comportamente copiilor pentru a-i ajuta să răspundă și să se exprime adecvat la ceea ce fac ceilalți. Astfel că, jocul, în special jocul social, pune accent pe interacțiune și ”îi învață pe copii tot ceea ce trebuie să știe pentru a forma și menține relații cu ceilalți, să ofere și să primească ajutorul, să aștepte rândul, să împartă cu ceilalți obiectele pe care le folosesc

împreună și să respecte dreptul celuilalt". (Stone, S., J. *apud* Albulescu, I., Catalano, H., 2019, p. 66)

Pe de altă parte, programul din grădiniță vizează și desfășurarea unor activități pe domenii experiențiale. Astfel că, în cadrul acestor activități se găsesc cu precădere aspecte ale socializării. De exemplu, educatoarea poate propune o activitate plastică sau practică, unde copiii pot realiza o lucrare colectivă. Astfel, preșcolarii sunt puși în situația de a comunica, de a se integra, de a se respecta unii pe alții etc. Dacă ei au de realizat un peisaj de primăvară, este nevoie să-și împartă sarcinile, cu ajutorul educatoarei. Adică, unul va avea de făcut soarele, altul norii, unul niște păsări, însă pentru realizarea completă a acestei lucrări de grup, pe lângă faptul că ei cooperează, este nevoie să-și aștepte și rândul, pentru ca să iasă o lucrare curată, așezată frumos în pagină. Deci, nu se pot înghesui toți odată. În timp ce unul pictează soarele, celălalt își poate pregăti paleta pentru realizarea norilor sau îi poate oferi colegului ajutor, cu un șervețel, apă, culoare etc. Antrenarea copiilor într-o astfel de activitate nu are ca scop doar dezvoltarea creativității copilului, ci și consolidarea unor deprinderi de colaborare, de respectarea a rândului, toate acestea conducând la îmbunătățirea coeziunii grupului de copii.

De asemenea, un alt aspect care relevă socializarea copiilor din grădiniță este realizarea activităților instructiv- educative în mod integrat, adică se face o predare tematică, prin cumularea unor conținuturi sau domenii de dezvoltare. Acest lucru le oferă copiilor mai multă libertate în exprimare și pot exersa o "învățare activă", afirmă Angela Dascăl (*apud* Cemortan, S., 2015)

De pildă, în cadrul unui joc interdisciplinar- "Pe mări și oceane", preșcolarii vor avea de rezolvat ca o echipă sarcinile jocului, colecționând după fiecare câte o perlă pentru caracatița Octopus. Fiind un joc interdisciplinar, sarcinile vor aborda mai multe domenii experiențiale, precum: DȘ- Cunoașterea mediului, DLC- Educarea limbajului, DȘ- Activitate matematică. Deci, copiii vor avea de identificat vietățile din ocean, vor avea de formulat propoziții despre ele, vor despărți cuvinte în silabe, vor spune care este cifra corespunzătoare numărului de silabe, apoi vor forma mulțimi. Toate aceste sarcini le vor rezolva prin colaborare, ei vor răspunde pe rând, deci trebuie să aștepte, trebuie să fie politicoși, să se aplaude între ei. Astfel, întreg jocul se va concretiza pe antrenarea socializării dintre copii.

Pe de altă parte, trebuie să acordăm atenție și activităților realizate prin intermediul jocului didactic. Acesta constituie o formă de activitate distractivă și accesibilă copiilor, prin care se pot consolida, verifica și îmbogăți cunoștințele copiilor. Acest tip de joc valorifică un aspect al competenței de socializare și anume, respectul pentru regulă. Regulile jocului didactic concretizează sarcina de lucru, adică arată cum trebuie să o rezolvăm. De asemenea, aceste

reguli îi dirijează pe copii în desfășurarea jocului și reglementează rolurile și relațiile dintre copiii participanți. Astfel că, un exemplu de joc didactic care promovează respectul pentru regulă poate fi următorul: ”*În grădina cu lalele*”. Copiii sunt împărțiți în două echipe: echipa Lalelelor roșii și echipa Lalelelor galbene. Pe rând, câte un copil din fiecare echipă va avea câte o sarcină de rezolvat la panou. Pentru fiecare răspuns corect, lalelele primesc câte o rază a soarelui din grădina lor. Câștigă echipa care are soarele complet cu raze. Respectând aceste reguli, preșcolarii vor rezolva sarcini precum: formarea unor grupe de elemente, raportarea cifrei la cantitate și invers, recunoașterea cfrelor, identificarea vecinilor etc. Astfel, rezolvând sarcinile și respectând regulile impuse, jocul se va finaliza cu succes și copiii vor fi apreciați și recompensați.

Putem conchide faptul că, prin intermediul interacțiunilor din interiorul unui grup/ clasă, copiii își pot îmbunătăți atât performanțele proprii, cât și pe ale celorlalți. S-a ajuns la concluzia că, acei copii care au avut parte de o învățare prin cooperare, în echipă, asimilează totul mai repede, sunt mai activi și mai motivați în învățarea școlară de mai apoi. Însă, succesul grupului depinde până la urmă de succesul pe care îl obține fiecare membru, în parte.

CULEGERE DE JOCURI PRIN CARE SE REALIZEAZĂ SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR

Jocul asigură dezvoltarea copilului, creându-se între aceste concepte o relație de necesitate și de completare, întrucât copilul se joacă intuitiv, cu obiecte concrete, însă are nevoie și de sprijin pentru a-și orienta jocul, pentru a-i îndeplini un anumit scop. Astfel că, educatoarea este cea care pune bazele unui joc dirijat, urmărind o anumită structură: scop, conținut, sarcină didactică, reguli, material didactic și prezența elementelor de joc.

Scopul jocului se referă la finalitatea educativă pe care o urmărește jocul propus spre a fi desfășurat în activitatea didactică planificată, formulându-se sub formă de obiectiv general. Bineînțeles, formularea acestuia trebuie să fie clară, precisă, pentru o bună organizare și desfășurare a jocului.

Conținutul jocului este principala componentă a acestuia. El prezintă totalitatea cunoștințelor și deprinderilor pe care elevii le vor utiliza în desfășurarea jocului.

Sarcina didactică ne indică ce trebuie să realizeze, în mod concret, copilul pentru a îndeplini scopul urmărit. Sarcina este nevoie să fie formulate sub formă de obiective concrete, operaționale, utilizând termeni de recunoaștere, enumerare, sortare, descriere etc.

Regulile jocului reprezintă acele reglementări de natură internă sau externă, prin care acțiunile copiilor sunt organizate și corelate unele cu altele. Astfel că, ele au rolul de a concretiza sarcina didactică și de a arăta care sunt căile ce trebuiesc urmate pentru realizarea acesteia din urmă.

Materialul didactic însumează totalitatea obiectelor și mijloacelor ce sunt utilizate în desfășurarea jocului. Acestea sunt materiale concrete, intuitive sau chiar digitale, în prezentul pe care îl trăim.

Elementele de joc sunt acele mijloace care asigură atmosfera plăcută, distractivă și relaxantă a jocului. Acestea pot fi: aplauzele, recompense, elementul surpriză, întrecerea etc.

În continuare, vă propun spre exemplificare jocuri care vizează socializarea preșcolarilor, în anasamblu, și care pot fi desfășurarate în cadrul domeniilor de dezvoltare, prevăzute în Curriculumul pentru educație timpurie.

❖ Bucuroși de oaspeți

Scopul jocului: însușirea unor formule de politețe (”Poftim!”, ”Mulțumesc!”, ”Te rog frumos!”).

Conținutul jocului: recunoașterea și denumirea corectă a unor obiecte de veselă și servirea corespunzătoare a musafirilor.

Regulile jocului: copiii vor fi împărțiti în două grupuri- musafiri și servitori. La semnalul educatoarei, copiii vor începe desfășurarea jocului. Fiecare copil trebuie să utilizeze formulele de politețe corespunzătoare.

Material didactic: mese, obiecte de veselă, scaune, copii sau jucării pentru rolul de musafir.

Elemente de joc: aplauze, material didactic, stimulente.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Educatoarea va așeza măsuțele și scaunele pentru oaspeți și va pregăti bucătăria unde va avea loc prepararea mâncărurilor ce vor fi servite musafirilor. Preșcolarii care au ales să fie musafiri vor fi poftiți la măsuțe, iar ceilalți își vor intra în rolul de servitori. Educatoarea va urmări comportamentul copiilor și utilizarea de către aceștia a formulelor următoare: ”Te rog să-mi dai o furculiță”, ”Poftim platoul cu pește”, ”Mulțumesc pentru șervețel!” etc.

De asemenea, dacă nu mai sunt suficienți copii pentru a îndeplini rolul de musafiri, fiecare servitor își poate alege câte o păpușă, ursuleț care să aibă acest rol.

Preșcolarii care nu respectă regulile și nu folosesc limbajul corespunzător vor primi câte o poruncă de la educatoare.

Pentru complicarea jocului, după ce musafirii au fost serviți cu ce au dorit, educatoarea îi invită pe preșcolari la o măsuță aranjată corespunzător. Copiii vor închide ochii și educatoare va ascunde un obiect. Ei sunt invitați să identifice ce lipsește de pe masă.

În încheierea jocului, preșcolarii vor fi aplaudați și recompensați cu câte un stimulent de către doamna educatoare.

❖ Noi știm să circulăm!

Scopul jocului: exersarea unor norme de comportare civilizată.

Conținutul jocului: cunoștințe despre semne și reguli elementare de circulație rutieră și comportare civilizată pe stradă.

Regulile jocului: fiecare copil va demonstra, prin intermediul rolului atribuit, cunoașterea semnelor și a regulilor de circulație, dar și conduita adecvată pe care trebuie să o aibă pe stradă. Copiii vor fi împărțiți în două grupe: pietoni și șoferi.

Material didactic: semafor, trecere de pietoni, mașini, stradă, agent de poliție.

Elemente de joc: aplauze, material didactic, recompense.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Sala de grupă va fi amenajată corespunzător unei străzi, cu delimitarea corespunzătoare a trotuarului, partea carosabilă, trecerile de pietoni. Educatoarea va avea în mâna dreaptă culorile semaforului pentru mașini, iar în mâna stângă culorile semaforului pentru pietoni. Copiii, împărțiți în cele două grupe- pietoni și conducători de autovehicule, vor avea de efectuat acțiunile și comportamentul corespunzător la circularea pe stradă.

La culoarea semaforului, fiecare copil trebuie să fie vigilent și să acționeze corespunzător. Când se greșește, agentul de poliție- un copil va opri jocul și copilul care a greșit trebuie să-i explice agentului ce s-a întâmplat și din ce cauză. Copiii care au greșit vor fi excluși din joc. Câștigă echipa cu cei mai mulți copii în joc.

La sfârșitul jocului se poartă o discuție, copiii sunt întrebați despre ceea ce le-a plăcut la acest joc, ce au învățat și ce trebuie să facă pentru ca jocul să nu fie întrerupt de către agentul de poliție.

❖ Jocul culorilor

Scopul jocului: educarea respectului pentru regulă și dezvoltarea simțului cooperării.

Conținutul jocului: gruparea copiilor după culoare și executarea cerințelor ce revin fiecărei grupe, având ca semn distinctiv aceeași culoare.

Regulile jocului: la semnalul educatoarei, fiecare copil trebuie să se grupeze în funcție de culoarea pe care o are și să realizeze sarcina lor, prin colaborare. Culorile trebuie să fie cât mai diversificate. După fiecare grupare, copiii vor fi aplaudați și încurajați. Dacă un copil greșește echipa, va primi o sarcină din tema săptămânii care se studiază la grupă.

Material didactic: insigne colorate, fluier, cub cu sarcini din temă.

Elemente de joc: aplauze, material didactic, recompensă.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Educatoarea va distribui fiecărui copil câte o insignă colorată, verificând în același timp dacă recunosc culorile.

Jocul va debuta după prezentarea regulilor, la semnalul educatoarei. Aceasta va fluiera și va ridica o insignă colorată. Preșcolarii care au culoarea respectivă, trebuie să formeze grupa cu ceilalți colegi și să rezolve sarcina de la panoul lor.

Insignele copiilor se vor schimba de cel puțin 2-3 ori, pe parcursul jocului și se va desfășura acest joc până când se epuizează toate culorile.

În complicarea jocului, educatoarea, pentru a-i determina pe copii să fie mai atenți și mai promți în executarea sarcinilor, poate ridica două insigne de culori diferite sau o insignă cu două culori. De asemenea, ea poate ridica și insigne de alte culori decât cele primite de către copii.

În finalul jocului, educatoarea va face o analiză asupra modului de desfășurare și le va oferi copiilor drept recumpensă câte o insignă, în funcție de preferința fiecăruia.

❖ Haide ghicește, ce lipsește!

Scopul jocului: dezvoltarea capacității de a coopera, pentru obținerea rezultatului dorit.

Conținutul jocului: stabilirea și luarea unei decizii de grup cu privire la partea care lipsește din imaginea cu mijlocul de transport propus și așezarea ei la locul potrivit.

Regulile jocului: Educatoarea va împărți grupa în mai multe echipe, în funcție de prezența din ziua respectivă. Aceasta va stabili cine va răspunde din fiecare echipă. După fiecare răspuns de grup, ceilalți vor aplauda. Fiecare copil trebuie să-și aștepte rândul.

Material didactic: imagini, laptop, videoproiector.

Elemente de joc: aplauze, material didactic digital și intuitiv, stimulente.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Grupele formate de către educatoare vor fi așezate în spații de lucru diferite. Fiecare echipă va primi mai multe părți din imaginile cu mijloacele de transport.; acestea vor fi distribuite inegal la mese. Educatoarea va proiecta imagini cu mijloace de transport incomplete (poate lipsi elicea de la elicopter sau roata de la autobuz etc.), pe tablă, iar echipele vor coopera pentru stabilirea răspunsului corect. Va veni la tablă, pe rând, câte un copil din fiecare echipă cu bucata care lipsește din imagine. De asemenea, la solicitarea celorlalte grupe, preșcolarii pot denumi elementul pe care l-au așezat și ce imagine au obținut.

Pe parcursul jocului, educatoarea va avea în vedere să fie creată o atmosferă plăcută, unde copiii pot colabora și coopera pentru a obține un rezultat optim.

În complicarea jocului, fiecare echipă va primi, prin tragere la sorți o imagine alb negru incompletă, pe care ei vor avea de desenat partea ce lipsește. Aceast lucru se va face individual de fiecare membru din echipă și se va decide prezentarea unui singur desen reprezentativ.

În încheiere, preșcolarii vor fi recompensați cu laudă și aprecire, dar și cu un joc distractiv. Fiecare copil se va îndrepta spre sala de mese, imitând mijlocul de transport preferat.

❖ Tablou de primăvară

Scopul jocului: consolidarea deprinderilor de cooperare și colaborare.

Conținutul jocului: asocierea și completarea poveștii cu materialele corespunzătoare sensului și plasarea lor în tablou, la locul potrivit.

Regulile jocului: copiii vor fi împărțiți în grupuri de câte 3-4. La momentul când educatoarea întrerupe povestea, copiii trebuie să caute și să aleagă dintre materialele oferite acele imagini care corespund logic în continuarea poveștii. Copiii vor așeza imaginea în tabloul de pe panou.

Material didactic: imagini, jetoane, panou, tablou.

Elemente de joc: aplauze, material didactic intuitiv, aprecierea.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Preșcolarii vor fi grupați la măsuțe de câte 3-4. Pe masă vor găsi materialele puse la dispoziție de către educatoare, pe care le vor intui înainte de debutul jocului.

Educatoarea va începe jocul, pornind de la expunerea unei povești în care include diferite aspecte specifice anotimpului primăvara: ”Într-o zi de primăvară, un băiețel a realizat.....pentru mămica lui. Altul se afla în parc cu ....și îi oferea flori cu ocazia unei zile speciale. Stând la soare am observat că s-au întors și ... .Iar când a venit vremea corespunzătoare, oamenii au început să curețe... și să planteze...” etc.

De fiecare dată când educatoarea va întrerupe povestea, copiii din fiecare grupă trebuie să selecteze imaginile/ jetoanele corespunzătoare, spunând ce reprezintă. Un reprezentant al grupei va aranja imaginea în tablou, altul va denumi elementul așezat.

Jocul se va încheia și va fi câștigat de echipa care s-a concentrat, a colaborat și nu a făcut vreo greșeală. Se vor face aprecieri generale asupra colectivului, cât și individuale.

❖ Găsește hrana potrivită!

Scopul jocului: formarea abilității de a stabili contactul cu colegii.

Conținutul jocului: stabilirea raporturilor corecte între diferite animale și alimentele cu care se hrănește fiecare.

Regulile jocului: copiii vor fi împărțiți în două echipe. O echipă reprezintă animalele, cealaltă hrana. La semalul dat fiecare copil-animal își va căuta hrana corespunzătoare.

Material didactic: măști cu animale, medalioane cu hrană, fluier, boxe, laptop.

Elemente de joc: aplauze, material didactic, stimulente.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Educatoarea va așeza cele două echipe față în față, pe două rânduri, pentru a fi observate animalele și hrana corespunzătoare fiecăruia. Se va purta o discuție introductivă și de verificare a cunoștințelor.

La semnalul educatoarei: ”Fuga prin curtea fermei!”, copiii se vor împrăștia prin toată clasa. La semnalul ”Caută-ți hrana!”, copiii-animal trebuie să se grupeze cu copilul care reprezintă hrana potrivită. Copiii care greșesc sau întârzie vor rămâne fără hrană.

În partea a doua a jocului se vor schimba rolurile, respectiv cei care au fost animăluțe, vor deveni hrană și invers. Se dă semnalul și fiecare ”animal” își caută ”hrana”.

În complicarea jocului, educatoarea poate utiliza laptopul și boxele pentru a pune un material audio cu onomatopee. La auzul acesteia, copiii cu acel animal trebuie să se grupeze la medalionul cu hrana potrivită.

În încheiere, toți participanții vor fi recompensați și apreciați pentru efortul depus.

❖ La poștă

Scopul jocului: exersarea unor norme de comportare civilizată.

Conținutul jocului: selectarea materialului potrivit pentru acțiunile ce le vor efectua la poștă, utilizarea unor formule de adresare în relația cu personalul poștei și realizarea activităților corespunzătoare serviciilor solicitate.

Regulile jocului: conducătorul jocului indică grupei de copii executarea unei acțiuni specifice. Copiii care se oferă, vor alege de pe masă materialele de care au nevoie și vor efectua acțiunea impusă de conducător. La poștă, fiecare copil se va prezenta la ghișeul anunțat și vor discuta politicos. Copilul care nu se adresează corespunzător nu i se va lua în considerare serviciul dorit.

Material didactic: timbre, plicuri, cutii, șapcă, geantă de poștaș, ghișee amenajate, telegrame, jucării etc.

Elemente de joc: aplauze, material didactic, recompense.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Copiii vor fi așezați în semicerc, pe scăunele. Introducerea în joc se va face prin realizarea unei discuții cu privire la modul în care funcționează o poștă, punând în valoare chiar vizitele unor copii. Educatoarea poate să le ofere copiilor filmulețe scurte care să prezinte dialoguri de la poștă.

În continuare, vor fi repartizate rolurile de către educatoare- personalul poștei și oamenii. Conducătorul va cere copiilor să efectueze o anumită acțiune: ridicarea unui colet sau predarea lui, trimiterea unei scrisori, telegrame etc)

De asemenea, în prima parte a jocului va merge la ghișee numai câte un copil, până când se va însuși bine modul de adresare, apoi vor fi antrenați câte 3-4 copii simultan.

În încheiere, copilul- poștaș va recompensa participanții la joc cu câte un timbru colorat.

❖ Ghemul călător

Scopul jocului: dezvoltarea capacității de a se asculta unul pe celălalt și exersarea unor comportamente de autoprezentare.

Conținutul jocului: copiii se vor intercunoaște, prin intermediul acestui joc interactiv.

Regulile jocului: pe rând, fiecare copil se va prezenta când prinde ghemul, apoi îl va arunca la alt copil.

Material didactic: scaune, ghem de ață.

Elemente de joc: aplauze, material didactic, aprecierea.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Copiii vor sta așezați pe scăunele, în cerc. Educatoarea va solicita copiilor începerea jocului. Un copil, ales la întâmplare, va primi ghemul și se va prezenta- ”Eu sunt…”. Toți ceilalți ascultă, iar cel care deja s-a prezentat, va arunca ghemul la un alt participant, la alegere, care îl prinde și se prezintă la fel, la rândul lui. Fiecare participant va ține de o parte a firului când aruncă ghemul, astfel încât să se desfășoare până la cel care îl prinde.

În complicarea jocului, dacă sunt mai puțini participanți, educatoarea poate solicita copiilor trimiterea ghemului înapoi, pe aceeași cale pe care a sosit, fiecare spunându-și încă o data numele său, cât și numele copilului căruia i-l va arunca. În acest fel, ghemul se va bobina la loc.

Jocul se finalizează cu aprecieri verbale asupra grupului de copii.

❖ Găsește persoana

Scopul jocului: educarea capacității de a colabora în cadrul jocului.

Conținutul jocului: copiii trebuie să-și recunoască colegii de grupă după anumite indicia date de către educatoare.

Regulile jocului: copiii vor fi împărțiți în echipe. Fiecare copil din echipele create va răspunde la cerința pe care o va primi, pe rând.

Material didactic: listă cu cerințe.

Elemente de joc: aplauze, încurajarea, aprecierea.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Educatoarea va împărți grupa de preșcolari în echipe de câte 3-4. Pentru fiecare echipă se va întocmi o listă cu sarcini, astfel încât să poată fi antrenați toți copiii. De exemplu: ”Găsește pe cineva care are o soră”, ”…care are ochii albaștri…”, ”…care are o pisică…”, ”…care are tricou verde…” etc. La fiecare sarcină de pe listă, participanții trebuie să spună numele celui găsit. Pe

rând, vor participa toți copiii din echipă. De asemenea, dacă cel solicitat nu se descurcă, poate solicita ajutorul colegilor din echipă, să colaboreze pentru aflarea răspunsului.

Jocul se va încheia după ce au fost antrenați toți copiii. Se fac aprecieri generale și individuale.

❖ În grădină ne jucăm, floricele numărăm

Scopul jocului: formarea respectului pentru regulă.

Conținutul jocului: realizarea corespondenței cifră-cantitate și invers; recunoașterea cifrelor și așezarea lor corectă în ordine crescătoare și descrescătoare, recunoașterea vecinilor.

Regulile jocului: Copiii sunt împărțiți în două echipe: echipa ”Lalelelor roșii” și echipa ”Lalelelor galbene”. Pe rând, câte un copil din fiecare echipă va avea câte o sarcină de rezolvat la panou. Pentru fiecare răspuns corect, lalelele primesc câte o rază a soarelui din grădina lor. Câștigă echipa care a respectat regulile și a completat soarele cu raze.

Material didactic: cub cu cifre, lalele colorate, palete cu cifre, panou, coșulețe, jetoane.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, întrecerea, mânuirea materialului, recompensa, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Jocul de probă: După explicarea regulilor de joc se va efectua jocul de probă. În cadrul acestuia, copiii vor avea la dispoziție un cub, iar pe fețele acestuia vor fi scrise cifre cunoscute. Câte un copil din fiecare echipă va arunca, pe rând, cubul și va recunoaște cifra de pe fața respectivă a acestuia.

Jocul propriu-zis: După ce educatoarea a explicat regulile de joc, a fost executat și jocul de probă, se desfășoară jocul propriu-zis. Sunt antrenați cât mai mulți copii în joc, se aplaudă inițiativă și fiecare răspuns formulat corect.

Varianta I: Câte un copil din fiecare echipă va veni, pe rând, și va grupa lalelele după culoare.

Grupa 1: Copilul de la echipa lalelelor roșii va grupa lalelele galbene.

Grupa 2: Copilul de la echipa lalelelor galbene va grupa lalelele roșii.

Varianta II: Câte un copil de la fiecare echipă va veni și va realiza corespondența cifră-cantitate și invers.

Grupa 1:Un copil de la o echipa lalelelor roșii va veni la panou și va așeza în grădină tot atâtea lalele cât îi indică cifra așezată în sectorul roșu.

Grupa 2:Un copil de la echipa lalelelor galbene și va așeza în grădină tot atâtea lalele cât îi indică cifra așezată în sectorul galben.

Grupa 3:Un copil de la echipa lalelelor roșii va veni și va arăta jetonul cu cifra corespunzătoare pentru paletele de la gardul grădinii.

Grupa 4:Un copil de la echipa lalelelor galbene va veni și va arăta jetonul cu cifra corespunzătoare pentru paletele de la gardul grădinii.

Varianta III: Câte un copil va veni și va așeza în ordine crescătoare și descrescătoare lalelele, în funcție de cifra acestora.

Grupa 1:Pe rând, va veni un copil de la echipa lalelelor galbene și va așeza în ordine crescătoare lalelele roz, în funcție de cifra acestora.

Grupa 2:Pe rând, va veni un copil de la echipa lalelelor roșii și va așeza în ordine descrescătoare lalelele mov, în funcție de cifra acestora.

Varianta IV: Câte un copil din fiecare echipă va veni, pe rând, și va spune al câtelea/ a câta...

Grupa 1:Câte un copil de la echipa lalelelor roșii va veni la panou și va spune al câtelea gândăcel a plecat de pe copăcel.

Grupa 2:Câte un copil de l echiăpa lalelelor galbene va veni la panou și va spune a câta rândunică a zburat de pe firele de curent.

Varianta V: Câte un copil din fiecare echipă va veni la panou pentru a recunoaște vecinii numerelor.

Grupa 1:Copilul de la echipa lalelelor galbene va veni și va spune care sunt vecinii lalelei cu cifra 4.

Grupa 2:Copilul de la echipa lalelelor roșii va veni și va spune care sunt vecinii lalelei cu cifra 8.

Complicarea jocului: Educatoare va crea câte o problemă pentru fiecare echipă:

Grupa 1: ”Mă gândesc la un număr. Acest număr are vecini pe 4 și 6. La ce număr mă gândesc?”

Grupa 2:”Mă gândesc la un număr. Acest număr are vecini pe 7 și 9. La ce număr mă gândesc?”

În finalul jocului didactic, educatoarea îi va întreba pe copii unde cred că este locul lalelelor portocalii care le-au rămas. Educatoarea va chema un copil și îl va ruga să așeze lalelele portocalii în sectorul de intersecție al celor două grădini. Astfel, copii vor găsi asemănarea dintre roșu și galben, adică acestea ajută la formarea culorii orange/ portocaliu.

Respectând regulile jocului, echipa câștigătoare va avea soarele din grădină complet.

❖ De-a magazinul

Scopul jocului: consolidarea deprinderilor de comportare în magazine și educarea corectitudinii, a cinstei în modul de a plăti şi de a respecta rândul.

Conținutul jocului: să folosească corect formulele de politeţe de la intrarea până la plecarea din magazin.

Regulile jocului: copiii vin la magazin în grupuri de câte 2-3 după cum li se cere. Copiii care nu salută, nu cer în mod politicos marfa, nu stau la rând şi nu plătesc, nu li se dă ceea ce cer. Copiii trebuie să păstreze un limbaj adecvat, ordinea şi liniştea pentru a fi serviţi.

Material didactic: ursuleţi, păpuși, baloane, mingii, bani de jucărie, calculator de jucărie, casă de marcat.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Într-o parte a sălii de grupă scăunelele vor fi aşezate în semicerc, iar în cealaltă parte vor fi aşezate 2-3- mese pe care se vor expune jucăriile folosite în joc. Spaţiul magazinului va fi delimitat cu panouri pictate corespunzător. Educatoarea va demonstra modul cum se va cumpăra o jucărie, interpretând concomitent rolul de vânzător şi cumpărător, având semne distinctive pentru fiecare rol: o sacoşă pentru cumpărător şi un carnet cu un pix pentru vânzător. Educatoarea ar putea interpreta rolurile prin schimbarea locului: în spatele tejghelei ca vânzător sau în faţa tejghelei ca şi cumpărător. Va antrena 2-3- copii pentru fiecare rol, iar atunci când au înţeles jocul îl vor desfăşura singuri. În partea a doua a jocului vor fi pe rând vânzători şi cumpărători. Se cere să se respecte formulele de politeţe şi de adresare: ”Vă rog!”, ”Mulţumesc!”, pe tot parcursul jocului.

❖ Umple stropitoarea

Scopul jocului: dezvoltarea coeziunii de grup.

Conținutul jocului: copiii vor primi câte un pahar și apă pentru a umple câte o stropitoare. Realizând această sarcină, ei vor uda florile din parcela care le corespunde.

Regulile jocului: copiii vor fi împărțiți în 3-4 echipe, în funcție de numărul copiilor prezenți. La semnalul dat de educatoare, ei vor turna apă de la unul la celălalt membru din echipă, până când ultimul va pune apa în stropitoare. Câștigă echipa care va umple prima stropitoarea. Un copil din fiecare echip va fi desemnat să ude parcela de flori.

Material didactic: pahare, apă, găleată, stropitoare, parcele cu flori.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, recompense, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Grupa de copiii va fi împărțită în 3-4 echipe. Membrii echipelor vor sta așezați în șir indian, ținând câte un pahar în mână. La un capăt al rândului se va afla o găleată cu apă, iar la celălalt o stropitoare. La semnalul educatoarei, primul copil din fiecare echipă va lua apă din găleată și va goli paharul în cel al colegului de alături, acesta mai departe, până se va ajunge la ultimul copil din echipă și acesta va goli apa primită în stropitoare.

Jocul va continua până când o echipă care umple prima stropitoarea, va fi desemnată câștigătoare și premiată cu o medalie pentru coodonarea membrilor din echipă și pentru o bună colaborare în grup, arătând că s-a urmărit și s-a îndeplinit coeziunea de grup. Echipa câștigătoare va desemna un lider care să meargă să ude parcela cu flori. Jocul se încheie cu aplauze și aprecieri verbale.

❖ În autobuz

Scopul jocului: fixarea cunoştinţelor privind unele acţiuni şi deprinderi în legătură cu folosirea diferitelor mijloace de transport în comun și cunoaşterea relaţiilor care se stabilesc în cursul unei călătorii între conducător, controlor şi călători.

Conținutul jocului: executarea corectă de către călător a tuturor acţiunilor implicate de călătoria cu mijlocul de transport în comun și respectarea normelor de comportare civilizată.

Regulile jocului: călătorii trebuie să se urce pe o anumită uşă (cea din spate) şi să coboare pe alta. Călătorii pot călători numai după ce şi-au cumpărat bilete. În timpul călătoriei, atât personalul ce deserveşte autobuzul, cât şi călătorii trebuie să se poarte politicos şi disciplinat.

Material didactic: bani, bilete, compostor, bagaje.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Se vor aşeza împreună cu copiii scăunelele, imitând autobuzul. Se vor fixa câteva roluri: călători, controlor, şofer, iar educatoarea va interpreta rolul de ghid. În desfăşurarea călătoriei se va urmări plasarea corectă a momentului şi a locului de unde se cumpără bilete. În cursul călătoriilor vor fi introduse unele activităţi specifice: prezentarea biletelor la control, lectura ziarului, a revistei. Regulile de comportare vor fi reamintite fiecare la momentul potrivit. De asemenea, se va putea diversifica acţiunea jocului, introducând roluri diverse: mamă, tată, bunici.

❖ La spectacol

Scopul jocului: aplicarea de către copii a cerinţelor cu privire la modul de comportare într-o sală de spectacol și obişnuirea copiilor să se asculte unii pe alţii.

Conținutul jocului: să-şi adapteze comportarea în raport cu condiţiile unui spectacol.

Regulile jocului: au dreptul să intre în sala de spectacol numai copiii care au cumpărat bilete şi şi-au pus îmbrăcămintea la garderobă. Fiecare spectator trebuie să-şi ocupe locul indicat pe bilet. După începerea spectacolului, copiii-spectatori nu au voie să vorbească sau să deranjeze în vreun fel spectacolul. Se va aplauda atunci când este cazul.

Material didactic: bilete cu diverse simboluri, simboluri aşezate pe scaune,bufet cu dulciuri, popcorn.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, recompense, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Jocul va fi început prin împărţirea rolurilor, respectiv o echipă de actori cu un prezentator care implicit dirijează spectacolul. Educatoarea va conduce grupa spectatorilor şi va respecta în această privinţă câteva acţiuni: cumpărarea biletelor, controlul biletelor, intrarea la garderobă şi aşezarea hainelor, căutarea locurilor corespunzătoare simbolului de pe bilet şi aşezarea, aşteptarea semnalului de începere a spectacolului, organizarea unor scurte discuţii între copiii-spectatori, urmărirea spectacolului, plecarea către clasă. Educatoarea îi va îndruma pe copii pentru a aprecia spectacolul prin aplauze, pentru a mulţumi actorilor.

Jocul se poate complica introducând pauze în cursul spectacolului, cu vizitarea bufetului şi cumpărarea unor produse: biscuiţi, bomboane, felii de fructe, sucuri, popcorn. Se vor provoca discuţii între copii după terminarea spectacolului.

❖ În vizită

Scopul jocului: reactualizarea regulilor de comportare în timpul unei vizite, însuşirea unor formule de politeţe, educarea la copii a spiritului de ospitalitate şi de sociabilitate.

Conținutul jocului: interpretarea corectă a rolului de musafir şi de gazdă, elaborarea răspunsurilor adecvate rolului asumat ”musafir sau gazdă”.

Regulile jocului: copiii-musafiri vin în vizită la familiile prietene, aducând flori. Gazdele îi vor primi pe musafiri cu multă plăcere şi îi vor servi. Atât gazdele, cât şi musafirii trebuie să folosească cuvintele potrivite situaţiei date.

Material didactic: câte un buchet de flori naturale sau confecţionate pentru copiii care vor interpreta rolul de musafiri, veselă pentru servitul biscuiţilor sau bomboanelor, şerveţele, pahare cu apă, tăvi mici.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Înainte de începerea jocului se vor aranja împreună cu copiii 2— 3 mese pentru musafiri şi gazed. Se vor pune la îndemână materialele necesare pentru servit. Grupa se va împărţi în 4- 6 subgrupuri formate din 3-4 copii. Jumătate din ele vor fi gazde, iar cealaltă jumătate musafiri. Gazdele vor aştepta musafirii. Subgrupa de musafiri pleacă în vizită şi alege gazdele după preferinţă. Copiii vor fi îndemnaţi să-şi reactualizeze normele de comportare realizate cu ocazia unor vizite: sunatul la uşă sau ciocănitul, salutul şi strângerea mâinii, oferirea florilor de către

musafiri, adresarea mulţumirilor de către gazdă, poftirea musafirului să ia loc, discuţii şi reciprocă cu privire la evenimente recente, servirea musafirului, despărțirea musafirului de gazdă.

Jocul se va încheia prin aprecierea pozitivă a copiilor.

❖ La piață

Scopul jocului: însuşirea unor formule de politeţe și educarea spiritului de sociabilitate.

Conținutul jocului: interpretarea corectă a rolului de vânzător și cumpărător, folosirea corectă a formulelor de politețe și comportarea civilizată.

Regulile jocului: copiii vor fi împărțiți în 2 grupe: vânzătorii de la piață (producători) și cumpărători. Copiii- cumpărători vor sta la rând, la taraba de unde dorește să cumpere fructe sau legume, apoi vor cere marfa, folosind un ton adecvat și un comportament civilizat. Acest lucru îl vor avea în vedere și vânzătorii. Copiii care nu respect regulile vor fi eliminați din joc.

Material didactic: tarabe, lădițe cu fructe și legume, bani, sacoșe.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Sala de grupă va fi amenajată corespunzător. Pe margine vor fi instalate tarabele vânzătorilor, iar în centru vor circula cumpărătorii. Se vor explica copiilor regulile și se va demonstra modul de desfășurare al jocului. În continuare, copiii vor fi antrenați să interpreteze cele două roluri.

Educatoarea va urmări, pe tot parcursul jocului, dacă preșcolarii respectă regulile și dacă se comportă civilizat. Se strage atenția și asupra utilizării formulelor de politețe.

De asemenea, educatoarea va avea grijă să schimbe rolurile copiilor. Jocul se va finaliza cu aprecieri verbale și aplauze.

❖ Prieteni cu natura

Scopul jocului: dezvoltarea capacității de a coopera, pentru a obține rezultatul droit.

Conținutul jocului: copiii va trebui să coopereze în cadrul echipei pe care o formează pentru a curăța natura poluată cu deșeuri. Fiecare echipă va strange gunoaiele din curtea grădiniței, în funcție de culoarea sacului pe care îl deține.

Regulile jocului: copiii vor fi împărțiți în 3 echipe: echipa galbenă, albastră și cea verde. La semnalul dat de către educatoare, fiecare membru din echipă va coopera cu colegii și vor stabili ce deșeuri se potrivesc sacului lor. Câștigă echipa care va aduna deșeurile selectiv și corepunzător culorii primite.

Material didactic: saci menajeri de culoare albastră, verde și galbenă, mănuși, deșeuri diverse.
Elemente de joc: material de lucru, aplauze, aprecieri verbale.
Organizarea și desfășurarea jocului:

În curtea grădiniței vor fi împrăștiate mai multe deșeuri. Copiii vor fi împărțiți în cele trei echipe: echipa galbenă, albastră și verde. La semnalul dat de către doamna educatoare, copiii din fiecare echipă trebuie să adune deșeurile care corepund culorii echipei sale. De exemplu: echipa galbenă- plastic, echipa albastră- hârtie, iar echipa verde- deșeuri organice. Se va urmări ca fiecare echipă să coopereze și să stabilească împreună care sunt deșeurile pe care le vor selecta.

Jocul se va încheia când curtea grădiniței va fi curată. Va câștiga echipa care adună deșeurile selectiv și corepunzător culorii primite. Aceasta va fi aplaudată. În finalul jocului, se va purta o discuție despre reciclare și ecologie, în general, după care toți copiii vor fi aplaudați și apreciați pentru munca depusă.

❖ În căutarea comorii

Scopul jocului: dezvoltarea coeziunii de grup.
Conținutul jocului: colaborarea eficientă pentru luarea unei decizii cu privire la sarcina primită. Rezolvarea sarcinilor pentru a identifica indiciul necesar găsirii comorii.
Regulile jocului: copiii vor fi împărțiți în echipe de câte 3-4 membrii. Fiecare echipă va primi câte o hartă cu indicii. Pentru obținerea indiciului, copiii vor avea de rezolvat o sarcină de grup. Va câștiga echipa care găsește prima comoara.
Material didactic: hartă, indicia, comoara, sarcini de lucru, stimulente.
Elemente de joc: material de lucru, aplauze, stimulente, aprecieri verbale.
Organizarea și desfășurarea jocului:

Sala de grupă va fi amenajată conform ilustrației de pe hartă. Echipele vor avea un punct de plecare diferit, iar urmărind drumul marcat pe hartă, vor ajunge la o comoară. Drumul pe care îl vor avea de parcurs nu va fi simplu, așa că vor avea de rezolvat mai multe sarcini, pentru a primi câte un indiciu. De exemplu, sarcină de lucru: ”Asociază animalul cu locuința potrivită și vezi ce vei obține”. Membrii echipelor va trebui să coopereze și să stabilească cum și cine va rezolva sarcina. Astfel, jocul va continua, până când se va ajunge la comoara cea vestită. Pe parcursul jocului, educatoarea are rol de ghid, de observator și îndrumător.

La finalul jocului, echipele vor fi recompensate și stimulate cu conținutul din comoară: câte un ou Kinder. Pe lângă asta, copiii vor fi aplaudați și apreciați pentru munca depusă în acest joc și pentru strategia eficientă de colaborare dintre membrii echipelor de lucru.

❖ Să călătorim cu gândul

Scopul jocului: consolidarea capacității de a se asculta unul pe celălalt și învățarea abilității de a-și aștepta rândul.

Conținutul jocului: copiii vor completa propozițiile date, exprimând diferite obiecte, activități sau preferințe personale.

Regulile jocului: copiii vor fi așezați în cerc. Educatoarea va propune o listă cu mai multe propoziții lacunare. Fiecare copil își va împărtăși experiența personală. Toți copiii își vor aștepta rândul și se vor asculta între ei.

Material didactic: scăunele, listă cu diferite situații.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Copiii vor fi așezați în cerc. Se vor salute și vor complete propoziția propusă de educatoare:"Bună dimineața! Atunci când nu mă simt foarte bine, pentru a mă înveseli…", indicând experiențe cât mai diferite. După completarea propoziției, copilul respective va numi un coleg pentru a continua jocul.

În final, se pot discuta și organiza ideile pe diferite categorii (activități sportive, muzicale, …) De asemenea, copiii pot fi încurajați să desfășoare acest joc și în mediul familial, deoarece și adulții au nevoie de strategii pentru a face față un situații de învățare.

În complicarea jocului, dacă timpul ne va permite, putem solicita copiii să reface răspunsurile în sens invers.

Jocul se va încheia prin aprecieri verbale colective.

❖ Prietenii lui Ecologel

Scopul jocului: educarea capacității de a-și coordona acțiunile cu cele ale colectivului.

Conținutul jocului: copiii vor acționa în grup pentru a curăța râul poluat și pentru a salva vietățile apei.

Regulile jocului: fiecare copil va îndeplini acțiunea care îi revine în rolul pe care îl va primi. La semnalul educatoarei, fiecare copil va acționa corespunzător. Jocul se va încheia când natura revine la viață și totul este curat.

Material didactic: ecusoane cu peștișori, cu deșeuri (gunoaie, sticle, detergenți, amabalaje) și cu supereroi.

Elemente de joc: material de lucru, aplauze, aprecieri verbale.

Organizarea și desfășurarea jocului:

Se va delimita curtea grădiniței corespunzător: râul cu apă poluată. Copiii peștișori vor înota în râu. La un moment dat, poluanții vor intra în apă, iar peștișorii încep să devină agitați și să tușească, ghemuidu-se la pământ. Își vor face apariția 3-4 supereroi care încep să curețe apa râului. Peștișorii își vor reveni și vor începe să înoate prin apa curată. Jocul se va repeat, cu schimbarea rolurilor, până când fiecare copil va fi și peștișor, și poluant și supererou.

Jocul propus se va încheia cu aplauze și aprecieri individuale și colective asupra comportamentului copiilor și asupra acțiunilor îndeplinite.

Concluzii

Grădinița reprezintă o etapă importantă din viața copilului, care presupune integrarea lui într-un colectiv bine definit. Pentru ca micuțul să se integreze și să se adapteze, este nevoie de un spațiu apropiat mediului său și de colegi dornici de socializare și de cooperare.

Procesul socializării îl formează pe copil pentru stimuli sociali, îi dezvoltă deprinderile, îl învaţă să se adapteze şi să se integreze în grup. Socializarea este procesul de comunicare și de acumulare a valorilor, normelor și metodelor de comportament, specifice unui grup sau unei societăți și prezente în evoluția individului pe parcursul întregii sale vieți.

Socializarea presupune întotdeauna o interacțiune între individ și grup, adică societatea în care conviețuiește, cât și participarea individului la viața sa, ceea ce va duce la integrarea lui alături de ceilalți. De asemenea, acest concept poate fi explicat ca un proces complex, care durează și prin care se realizează o transformare a individului din ființă care nu socializează, într-una care face acest lucru.

În această perioadă a preșcolarității își fac apariţia o serie de comportamente socio-relaţionale, cu caracteristici particulare vârstei. Preșcolarii iubesc jocul la această vârstă şi preferă să se sprijine în cadrul acestuia şi să închege relaţii, iar cadrul didactic poate urmări și el aspecte precum: însușirea unor formule de politețe, dezvoltarea capacității de a se asculta unul și celălalt, exersarea unor norme de comportare civilizată, educarea respectului pentru regulă și dezvoltarea simțului cooperării, formarea abilității de a stabili contactul cu colegii, dezvoltarea capacității de a coopera și colabora pentru a obține rezultatul dorit.

Jocul constituie un mijloc valoros de instruire și de educare a copiilor de vârstă timpurie, devenind astfel un important instrument de dezvoltare a individului pe plan fizic, psihic și emoțional. Din punct de vedere al dezvoltării socializării la vârsta preșcolară, copilul se dezvoltă treptat, cu ajutorul grupului din grădiniță se integrează, începe să-și facă prieteni, ajungând să creeze și să se joace jocuri împreună cu ceilalalți.

De pildă, jocul îndeplinește un rol crucial în socializarea copiilor preșcolari. În timpul acestuia, copiii învață să interacționeze cu ceilalți copii și să-și dezvolte abilități sociale importante, cum ar fi comunicarea, cooperarea, înțelegerea și respectarea regulilor. Prin joc, copiii pot explora lumea din jurul lor și pot dezvolta abilități cognitive, precum gândirea critică și rezolvarea problemelor.

În cadrul lucrării a fost îndeplinit scopul propus și anume: remarcarea rolului pe care îl poate avea jocul asupra socializării copilului preșcolar. Astfel că, pe parcursul lucrării am urmărit să aduc și să susțin cele mai pertinente argumente cu privire la problematica abordată, în

final contribuind clar cu o amprentă cantitativă și calitativă, prin crearea unor jocuri care vizează socializarea preșcolarilor.

De asemenea, putem afirma că răspunsurile întrebărilor propuse la debutul lucrării de licență constituie rezultatul final al acesteia. Deci, jocul este clar mijlocul și activitatea care are în prim- plan socializarea, cel puțin la nivelul preșcolar. De pildă, putem crea cu ușurință anumite jocuri care au la bază aspecte ale socializării și cu ajutorul cărora, această competență poate fi atinsă. În final, chiar la sfârșitul capitolului al II-lea, am observat și ce alte activități mai putem desfășura cu preșcolarii, pentru a putea dezvolta și îmbunătăți această abilitate.

Relevanța acestei lucrări este susținută de faptul că abordează o temă ușor de pus în practică, inovatoare și creativă, prin genul că poți folosi jocuri deja create sau poți inventa jocuri diverse care să implice socializare. De asemenea, această lucrare poate ajuta cadrele didactice debutante, care vor să afle mai multe lucruri despre jocul- activitatea de bază din grădiniță, despre aspectele socializării urmărite la această vârstă timpurie, cât și ce fel de jocuri pot desfășura la grupă, vizând îndeplinirea obiectivului bazat pe socializarea copilului.

Cu toate că scopul acestei lucrării a fost realizat, rămâne o idee deschisă, asupra căreia se poate apleca oricine din domeniu sau nu neapărat, care își dorește să descopere și alte modalități prin care se poate lărgi sfera socializării copilului sau pot aplica, sub forma unei cercetări, aceste jocuri la grupa de copii, observând dacă acestea din urmă ajută într-adevăr la dezvoltarea competenței de socializare.

În încheiere, aș dori să subliniez încă o dată importanța jocurilor specifice pentru dezvoltarea socializării, asupra îmbunătățirii abilităților de cooperare, comunicare și lucru în echipă. Jocul este un instrument puternic pentru socializarea copiilor preșcolari, deoarece ei pot asimila diverse abilități sociale, cognitive, fizice și emoționale, care îi vor ajuta să se integreze în societate și să aibă relații sănătoase și satisfăcătoare cu ceilalți oameni.

Bibliografie

1. Academia Română (2009). *Dicționarul explicativ al limbii române.* București: Editura Universul Enciclopedic Gold.
2. Albulescu, I., Catalano, H. (2019). *Didactica jocurilor*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Albulescu, I., Catalano, H. (2019). *Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*. București: Editura D.P.H.
4. Andrasciuc, V., (2020). *Modalități de dezvoltare a socializării copilului preșcolar*. în Revista Învățământ superior: tradiții, valori, perspective, Volumul 2.
5. Anghelache, V. (2017). *Metodica activităților instructiv-educative din grădiniță*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ.* Iași: Editura Polirom.
7. Cemortan, S. (2015). *Dimensiuni psihopedagogice ale socializării copiilor de vârstă timpurie*. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației.
8. Chifan, M., C. *Jocul- activitatea fundamentală a procesului instructiv-educativ*. în Revista Concursurile Comper.
9. Coman, L. *Socializarea preșcolarilor prin intermediul activităților din grădiniță.* în Revista Univers Pedagogic, Nr.3 (55)/ 2017
10. Cristea, S. (1998). *Dicționar de termeni pedagogici.* București: Editura Didactică și Pedagogică.
11. Elkonim, D., B. (1980) *Psihologia jocului.* București: Editura Didactică și Pedagogică.
12. Gamarța, M. (2020). *Managementul socializării copiilor în grădiniță.* Institutul Bibliometric Național.
13. Golu, F. (2009). *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
14. Grey, P. (2013). *Liber să înveți.* București: Editura Trei.
15. Huizinga, J. (1977). *Homo ludens* (trad.). București: Editura Univers.
16. Iosifescu, V. *Fundamentele pedagogiei- suport de curs*.
17. Kelemen, G. (2014). *Sinteze de pedagogie preșcolară.* Vrsac: Editura ”Mihailo Palov”.
18. Lăcătușu, V. *The game in psychopedagogical literature*. în Revista Supplement Annals of the ”Constantin Brâncuși”, Nr.4/ 2015.

19. Niculescu, M., N. (2007). *Pedagogia preșcolară și a școlarității mici. Suport de curs.* IDD, Brașov.
20. Petcu, M. (2021). *Educația timpurie- un pas spre socializare și formarea autonomiei personale.* Institutul Bibliometric Național.
21. Popescu, I., N. (2017). *Jocul- modalitate de relaționare și socializare în grupul de preșcolari.* în Revista CJRAE, Râmnicu Vâlcea.
22. Schaub, H., Zenke, K., G. (2001). *Dicționar de pedagogie.* Iași: Editura Polirom.
23. Stan, L. (2014). *Pedagogia preșcolarității și școlarității mici.* Iași: Editura Polirom.
24. Șchiopu, U., Verza, E. (1976). *Psihologia jocului.* București: Editura Didactică și Pedagogică.
25. Șchiopu, U., Verza, E. (1997). *Psihologia vârstelor- ciclurile vieții*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
26. Tomșa, G., Oprescu, N. (2007). *Bazele teoretice ale psihopedagogiei preșcolare.* București: Editura V&I Integral.
27. Verza, E., Verza, F., E. (2000). *Psihologia vârstelor*. București: Editura Pro Humanitate.

Webografie

1. Amarie, Magda. (2017). Preluat de pe https://www.scribd.com/presentation/340972826/Functiile-Socializarii-pptx -accesat la data de 28.12.2022.
2. Subotnicu, Sorina. Preluat de pe https://zdocs.ro/doc/teorii-ale-jocului-mpvyd33wwjp3 - accesat la data de 28.12.2022